FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
X. évfolyam 1–2. szám, 2009. május

Kedves Tagtársak, Barátaink!

Sokat váratott magára ez a dupla *Forgó.* Miközben egymást érték az események, rendkívül intenzív munkát végeztünk, kör-e-mailekkel és a Honlapon próbáltuk tájékoztatni Tagjainkat – már aki megadta elérhetőségét. Január 19–21-én kis csapattal (Léb Zsuzsa, Csézli Lukács, Zorkóczy Miklósné, Gattyán Ágnes, Kissné Sztraka Annamária és mások) részt vettünk a *Minden Gyerek* konferencián. Míg nagysikerű százhalombattai kiállításunk fennállt, azért küzdöttünk, hogy bekapcsolódhassunk az *Amator Artium* pályázatba. Köszönet ezért dr. Gergely Katalinnak, a Hegyvidék Galéria és Keglovich Ferencnének, a győri Családi Intézet igazgatójának, hogy az előzetes kiállítás helyszínét, lehetőségét biztosították Társaságunk pályázói számára, és Dóri Éva művészeti referensnek, Tóth Zsuzsanna főosztályvezetőnek, akik méltányolták törekvéseinket.

Újszerű programmal jelentkeztünk Budapest Főváros Önkormányzatának pályázatán, ennek eredményeként rendeztük meg a Játékos Heteket a Városligeti fasori Gyakorló Óvodában és Továbbképzési Intézményben – Szalontai Judit igazgató megértő segítségével. Nagy kihívás volt a Benedek Elek emlékévbe bekapcsolódás, a magyar mese- és mondavilág jeleneteinek babák általi bemutatása. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus részéről érkezett sugallat sikerre vitelében a győri babapályázat – ismét Keglovich Zita – s a Klauzál Gábor Kulturális és Szabadidő Központ, Antal Gábor igazgató nyújtották a döntő lehetőséget. Most pedig várjuk a továbblépés útjának kibontakozását: hogy a sikeres alkotások a szülőhely, az erdélyi Kisbacon ünnepségeit is díszíthessék.

Június 21: ezen a napon született Kiss Áron, Társaságunk névadója 1845-ben, ezen a napon felidézzük a hazai játékkultúra érdekében végzett, meghatározó jelentőségű működését.

Mindezen közben ott kellett hagynunk megszokott óbudai munkahelyünket, és lázasan kerestünk befogadót. Nem volt irigylésre méltó feladat a helykeresés, nem volt vidító a sok elutasítás. Mígnem lehetőséget kaptunk dr. Somi Ildikó fül-orr-gégész orvostól – aki Társaságunkat korábban is támogatta – Tűzoltó utcai üzlethelyiségébe beköltözésre. Itt dokumentumainkat, könyveinket biztos helyen tudhatjuk. Hatalmas anyagmozgatással járt a költözés, jót selejteztünk is. Köszönet a költözésben és berendezkedésben nyújtott együttműködésért Török Jánosné Attányi Juditnak és hozzátartozóinak, Léb Zsuzsának, Kissné Sztraka Annamáriának, Fülöp Margónak, Salamon Eszternek, Somi doktornőnek és munkatársainak, továbbá saját szeretteimnek. Csendesen reménykedünk abban, hogy rendszeres találkozásra alkalmas helyiséghez is juthatunk hamarosan!

Várjuk a jelentkezéseket az ócsai babakiállítás közös megtekintésére (4. oldal), egy kedves közös élményre számíthatunk, nagy szeretettel várnak ott bennünket.

A Civil Rádió játék beszélgetésére is minél több érdeklődőt várnak szívesen (4. oldal).

Kérjük a mellékelt csekkeken a tagdíj befizetését, lehetőség szerint felülfizetését, mert a pályázati források igen beszűkültek**. Kérek minden e-mailes Tagtárstól egy e-mailt *gyorgyie36@t-online.hu* címemre, hogy a gépen küldött *Forgó* biztosan jó címre menjen!**

Bár idén *Forgó* lapunkat egyelőre pályázati támogatás nélkül készítjük, igyekszünk mielőbb jelentkezni újabb számával. Szép és felfrissítő, játékban is gazdag nyaratot kíván

Dr. Györgyi Erzsébet soros elnök

Meghívó

Kiss Áron emlékére

Kiss Áron Tisztelőinek Köre tizenötödik alkalommal tartja a kiváló pedagógus, közösségszervező és játékgyűjtő emléknapját.

Dr. Kiss Áron (Porcsalma, 1845 – Budapest, 1908)

12.45–13.00: Koszorúzás a Gálbory-villa falán lévő emléktáblánál (Bp. XII. Kiss Áron u. 2.). Emlékező beszédet tart: dr. Kriston Vízi József Pro Ludo-díjas játékkutató etnográfus.

Játék-narratívák – Előadások**,** Virányosi Közösségi Ház (Bp., XII. kerület, Szarvas Gábor u. 8/c.). *13.10–13.40: Játékos mindennapok; Kiss Áron Hetek 15 éve*. Varga Lászlóné vezető óvónő és Csupor Béla általános iskolai igazgató prezentációi a Porcsalmán folyó oktatónevelő munkáról és játékpedagógiai törekvésekről. *13.40–14.00: Búcsú a Ludi Magisztertől.* Megemlékezések Szentiványi Tiborról. *14.00–14.15: „Együttműködők kerestetnek!"* Egy készülő játékkereskedelmi kiállítás tervezete. Demjén Bence és Kiss Imre műhely-ismertetője. *14.15–14.40: Ars Geometrica – Kreativitás, játék és innováció az iskolában, a szabadban és a kiállítótérben.* Fenyvesi Kristóf (Pécsi Kulturális Központ – Jyväskylä Egyetem) vetített képes előadása és 2010-es projektismertetője. *14.40–15.00:* Hozzászólások; kötetlen büfébeszélgetés.

A programon való részvétel ingyenes.

III. Gyermek – Játék

Nemzedékek a gyermekekért

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Magyar Formatervezési Tanács harmadik Országos pályázati kiállításának megnyitása második színhelyen *2009 március 19-én 11 órakor* történt *Kecskeméten a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhelyben*.

Megnyitotta Prékopa Ágnes művészettörténész. A kiállítás támogatói között Társaságunk is szerepel. A kiállítás megtekinthető *2009. szeptember 6-ig, hétfő kivételével naponta 10.00–12.30. és 13.00–17.00. óráig.* A kiállítás első bemutatásáról a városligeti MAOE székházban előző Forgónkban írtunk, megtekintését mindenkinek ajánljuk, kiváló tárgyak, köztük szép játékok megismerésére nyújt lehetőséget mai alkotók tervei alapján. *Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely 6000 Kecskemét, Gáspár András u. 11.* Tel./fax: *76/481–469.*

Honlap: *www.szorakatenusz.hu*.

E-mail: *muzeumesmuhely@szorakatenusz.hu*.

A kiállítás anyagát a *Magyar Iparművészet* 2009/1. számának 54–56. oldalán Sára Ernő grafikusművész méltatja. Idézünk írásából: „Amilyen a gyermek játéka, olyan lesz később – ha felnő – munkája, élete. […] Gondol-e a gyermek játékát is felügyelni köteles szülő – a felnőtt – arra, hogy gyermeke játéka közepette a jövő társadalmát, annak mindennapi életét alakítja?"

Örömmel fedeztük fel az illusztrációk közt Orbánné Balogh Katalin *Kati babák népviseletben* című sorozatát!

Visegrádi Palotajátékok

2009.július 10–12.

Ebben az évben ismét lehetőséget kapnak a KÁMJT és a Néprajzi Múzeum Baráti Körének kézművesei közös részvételi lehetőségre. A helyszín az előző évi, a palotával szemközti elkerített terület. Egységes faszerkezetes sátrak 8.000 Ft/3 nap áron állnak a jelentkezők rendelkezésére. Tekintettel a korlátozott számú részvételi lehetőségre, mielőbbi jelentkezés: Sólyom Gabi: *solyom.gabriella@chello.hu* vagy 30/9915–451.

Pécs Ars GEometrica 2009

A Pécs Ars GEometrica 2009 eseménysorozatához kapcsolódóan a KultúrPont Iroda a Pécsi Kulturális Központtal közösen, informális pályázati partnerkereső összejövetelt szervez *Pécsett 2009. június 20-án* estére mindazon magyar és külföldi szervezeteknek, amelyek a művészet és tudomány interakciójának témakörében terveznek pályázatot beadni.

Kérjük, hogy részvételi szándékát (neve, szervezetének neve, mobiltelefon-száma feltüntetésével) *2009. június 12-ig* jelezze nekünk e-mailben *(partner-est@kulturpont.hu).*

A Pécs Ars GEometrica III. Nemzetközi Találkozó és Workshop mottója: „Interakciók és határátlépések a művészetben és a tudományban" – 2009-ben mindez a kreativitás és innováció témaköréhez is köthető. A 2007-ben elindított Pécs – Ars GEometrica (PAGE) program célja, hogy széles körben felhívja a figyelmet a művészetek és a tudományok képviselői között zajló interakció eredményeire és bemutassa a közös gondolkodás alkalmazásának változatos lehetőségeit. A PAGE olyan kulturális határjelenségeket helyez előtérbe, amelyek a világ jelenségeinek kreatív megközelítésére, az intellektuális kíváncsiság, a fantázia és az esztétikai érzékenység együttes fejlesztésére sarkallnak. Kapcsolatot létesítenek a művészet és a tudomány eredményeire nézve meghatározó különféle tudásformák és eltérő kulturális mintázatok között. A PAGE feladatának tartja a hagyományos és a kortárs tudományos-művészeti értékek közösségi értékekké tételét. Előadóink, résztvevőink változatos tudományterületek és művészeti ágak nemzetközileg elismert művelői. A mindenki számára nyitott konferencia-előadások mellett reprezentatív kiállítások, fényművészeti alkotások, tudósok, művészek, pedagógusok által vezetett szabadtéri műhelyfoglalkozások, ismeretterjesztő előadások, koncertek, filmvetítések és interaktív játékok várják az érdeklődőket. A PAGE a *Bridges Pécs 2010 Világkonferencia* előkészítő eseménysorozata és a Kreativitás és innováció európai évének hivatalos rendezvénye. A PAGE 2009 programjában helyet kapnak a PTE Művészeti Kar Képzőművészeti Mesteriskola Hegyi Csaba és Fenyvesi Kristóf által vezetett *Interakciók és határátlépések a művészetben és a tudományban* című kurzusa hallgatóinak munkái is.

A PAGE a Pécs 2010 – Európa Kulturális Fővárosa program keretében valósul meg; a rendezvényt támogatja az Oktatási és Kulturális Minisztérium. Bővebb információ: *www.kulturpont.hu/content.php?hle_id=22340*.

A IV. Ménes-patak Menti Játékfesztivál és Kiállítás *Endrefalván június 20-án* nyílik *10 órakor* a faluközpontban, a *II. András Közösségi Házban*, fennáll *július 4-ig.* Az 5–7 ezer embert vonzó rendezvény ismét kétnapos kirakodóval és játszó programokkal indul. A kiállítások *hétfő kivételével minden nap* nyitva vannak, *10 órától 18 óráig.* Kiállítanak a Játék Céh alkotói: Gémesné Deák Júlia, Gera Klára, Hellenbach Gabriella, Társaságunk részéről (bár az előbbiek is tagjaink!) Rocháné Büdy Annamária, Léb Zsuzsa, Maruzsné Kovács Éva. Finnugor népek játékai a Néprajzi Múzeumból, japán papírsárkányok és más érdekességek. Ingyenes részvétel. Mindenkit szeretettel vár Endrefalva Község Önkormányzata és a Ménes-patak Egyesület.

Ezerarcú nemez címmel Tóta Ferencné Pethő Rózsa nemezbabáiból és figuráiból *Sárospatakon a Művelődés Háza és Könyvtára Galériájában május 21-én 17 órakor* kiállítás nyílt, megnyitotta: dr. Györgyi Erzsébet. Közreműködött a Farkas Ferenc Művészeti Iskola: A kiállítás megtekinthető *2009. június 30-ig munkanapokon: 10–18 óráig.* A győri, visegrádi pályázatokon sorozatosan díjnyertes alkotások kiállítására szeretettel várják az érdeklődőket.

Tótáné Pethő Rózsa alkotói sikereinek elismeréseképpen a helyi Önkormányzat állandó kiállítási lehetőséget biztosít számára. *Nagykörüben július 20-án* nyílik meg Nemezgalériája és a festészeti galéria, amelyben szintén megtalálhatók művei. Gratulálunk!

Felnőtt játékok. Rosszra gondoltál? címmel *2009. június. 25.-én, 18.00 órai kezdettel*, a Civil Rádió klub rendezvényt tart. Az eseményre dr. Györgyi Erzsébetet mint a rendezvény vitaindító szakértőjét hívták meg. Az est tervezett programja: 18.00: Dr. Balogh Tibor pszichológus *(Lélek és Játék)* – pódium beszélgetés indítása, 18.30: Jelen levő civil szervezetek bemutatkozása (Magyar Talon Alapítvány, Magyar Póker Szövetség, Kiss Áron Magyar Játék Társaság. Magyar Geocaching Közhasznú Egyesület, Magyar Táblajátékosok Társasága Egyesület, Magyar Bridzs Szövetség).

Beszélgetés lesz a Civil Rádió műsorkészítőivel, hallgatóival, vendégeivel. A rendezők célja, hogy egy adott témában közös irányelvek alakuljanak ki, valamint, hogy a klub rendezvényekkel a civil szféra tagjai jobban megismerjék egymást. A nyilvános felvételt teljes anyagában felteszik a *klub.civilradio.hu* honlapra, leadása később történik, erről értesítést kapunk. Az alkalomra bárkit várnak szeretettel, aki szívesen hallgatná a beszélgetést, avagy feltenné kérdéseit a játékkal kapcsolatban. Helyszín: *Fonó Budai Zeneház, Budapest, 1116 Sztregova u.3.*

Visegrádi történelmi babapályázati kiállítás *július 10-én, pénteken 12 órakor* nyílik a Palotajátékok keretében a Mátyás Király Múzeumban. Az idei pályázatra készült munkák mellett szívesen várják az előző pályázati kiállításokon már szerepelt szép alkotásokat, postán vagy személyesen a helyszínen: *Mátyás király Múzeum Gróh Dániel 2025 Visegrád Fő út 23.* Tel.: 70/270–8337. Keressük a lehetőséget közös odaszállításra is Budapestről, aki erre számít, keressen telefonon 1/315–6193, 20/493–5412, vagy e-mailen: *gyorgyie36@t-online.hu,* a tárgyakat kérjük később megbeszélendő budapesti helyszínre szállítani. Leadási határidő: *július 1.*
Mindenkit várunk, az idei kiállítás Visegrád város 1000 éves fennállása alkalmából nagyszabásúnak és látványosnak ígérkezik.

Gyerekjátékok Visegrádon – kiállítás

Ha a játékok történetét és világát Visegrád szempontjából vizsgáljuk meg, egészen az ősidőkig kell visszanyúlnunk. A régészeti feltárásokból előkerült minden bizonnyal játékként használt őskori agyag kerekektől, állatszobroktól, a római kori kockáktól a középkori agyag lovas figurákig, téglába karcolt malomjátékig és többfajta dobókockáig terjed a választék, ez utóbbinak a csont gyöngyökkel együtt műhelye is volt a XIV. századi Visegrád városában. Mit lehet ehhez a mai világban hozzátenni? Sokat. 9 év óta kerül a királyi palotában megrendezésre a babakiállítás. Mindezeken túl egy lelkes csapat úgy döntött, hogy Visegrád millenniumi évében kicsiben létrehozza a gyermekjáték világot. A templommal szemben levő sarkon két helyiségben, egyenlőre a Palotajátékok idejéig, *július 12-ig* látható, *naponta délután 3-tól 5-ig* a régi visegrádi gyermekjátékokat bemutató kiállítás, amely 30–40–80–100 éves, eredeti bútorokkal, lakásdíszekkel berendezett szoba-, konyhabelsőben mutatja a régi játékokat, iskolakönyveket, mesekönyveket. Azzal a szeretettel ajánljuk mindenki figyelmébe a kiállítást, amilyen szeretettel az „alkotók" összeszedték a visegrádiak gyermekkorának féltett kincseit.

Gróf Péter, Mátyás Király Múzeum

Ócsai Népviseletes Babagyűjtemény

Látogassuk meg együtt július 18-án, szombaton!

A Forgó 2006/2. számának 8–9. oldalán részletes bemutatást olvashattunk Szojka Emesétől Bereczkyné Magyar Mária és dr. Bálintné Magyar Ilona ócsai nyugdíjas pedagógusok akkor mintegy 50 darabot számláló saját készítésű népviseletes babagyűjteményéről. Az Alkotók nagy szeretettel hívják a Játék Társaság tagjait az időközben 70 darabból álló gyűjtemény megtekintésére, amely 7 teljes, bábúra öltöztetett felnőtt viselettel együtt a helység *Tájházában* látható. Ugyanott kézműves kiállítás. A helyi vendéglőben megebédelhetünk (önköltséges) és meglátogathatjuk a híres Árpád kori román stílusú templomot. Ócsa további nevezetességei a madár megfigyelési lehetőség és a pincék. *Indulás a Bp. Népliget autóbusz pályaudvarról 10.10-kor* induló busszal**,** *találkozás ¾10-kor.* Visszaérkezés 17 órakor ugyanoda. Szeretettel várjuk minden Bababarát Tagtársunkat, vendégeket is hozzanak. Belépődíj nincs, a közlekedést mindenki maga fedezi. Kérek lehetőleg előzetes telefonos, vagy e-mail jelentkezést: 1/315–6193, *gyorgyie36@-t-online.hu.*

Györgyi Erzsébet

Török Renáta viselet- és viseletesbaba-készítő *Pendelytől – kendőig* című kiállítása *2009. május 29-én a Tímárházban (Debrecen, Nagy Gál I. u. 6.)* V. Szathmári Ibolya néprajzkutató megnyitó beszédével nyílt meg. Közreműködtek: Mészáros Attila táncpedagógus és viseletgyűjtő és Sípos Eszter, akik az ajaki teljes női viselet darabjait, a hozzá kapcsolódó ünnepi hajviseleteket és elkészítésüket mutatták be.

A kiállítás megtekinthető *június 26-ig kedd–péntek 10–17 óráig, szombaton 10–14 óráig. Vasárnap, hétfő szünnap.* A Debreceni Művelődési Központ kiállítása.

Kapcsolódó program volt május 30-án szombaton 11 órától a Terka Játszóház, ahol a gyermekek megismerkedtek a Terka babákkal, viseletükkel, felöltöztethették őket és a hajukat is illő módon készíthették el.

Hódmezővásárhelyi nyári művészeti tábor.

2009. június 29 – július 10.

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város, a Hódmezővásárhelyi Kerámia Művésztelep, a Hódmezővásárhelyi Művészeti, Kutatási és Oktatási Központ és a Wartha Vince Művészeti Alapítvány, a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar közös szervezésében művészeti nyári tábort szervez a 14 éven felüli korosztály, max. 30 fő részére, *kerámiaművészet, rajz – mintázás, régészet, tárgyrestaurálás* művészeti területeken**.**

A kurzus vezetői: Pannonhalmi Zsuzsa Ferenczy Noémi-díjas keramikusművész, Dr. Lovag Zsuzsa Ferenczy Noémi-díjas régész, művészettörténész, T. Bruder Katalin Ferenczy Noémi-díjas restaurátorművész. Helyszín: *Művészeti, Kutatási és Oktatási Központ Hódmezővásárhely, Nagy Sándor utca 9.* Program: Kerámia: a művészeti terület technológiájának megismerése és gyakorlata; mintázás, formakészítés, korongolás, felrakás, festésdíszítés, égetés; rajz-mintázás: plasztika és a rajz-ábrázolási lehetőségei élő modell után, tereprajzolás, kroki, állatrajz- állatmintázás (A Mezőgazdasági Kar tanüzeme); régészet: megismerése, általános régészet szakmatörténete, módszerei, múzeumi régészet, múzeumi munka megismerése, ásatási terepgyakorlat-régészeti leletek bontása, mérése, rajzolása, anyaggyűjtés és lelőhelyrögzítés; tárgyrestaurálás: a restaurálás elméleti és gyakorlati megismerése, plasztikai-rajzi gyakorlatok, műtárgymásolat, formakészítés, kerámia tárgyak gyakorlati restaurálása, múzeumi munka megismerése. Hódmezővásárhely, Szeged és Szentes múzeuma is helyszínt ad a foglalkozásoknak. Esténként előadások, vetítések, művészekkel való ismerkedés. A résztvevők minden foglalkozást látogathatnak, az elkészült tárgyak a kurzus végén kiállításra kerülnek és elvihetők. Részvételi díj: szállással, napi háromszori étkezéssel, (reggeli, ebéd, vacsora), a szükséges anyagok, eszközök biztosításával 5o.ooo Ft/fő, szállás nélkül, napi háromszori étkezéssel, (reggeli, ebéd, vacsora), a szükséges anyagok-,eszközök biztosításával 3o.ooo Ft/fő. Jelentkezés: *2009. június 20.-ig* postai úton vagy e-mailben, *Művészeti, Kutatási és Oktatási Központ 6800. Hódmezővásárhely, Nagy Sándor utca 9.* Telefon: 20/9432–793, 20/886–1621, email: *vwartha@gmail.com*. A jelentkezési lapot kérni kell!

A Magyar Origami Kör *2009. július 31. és augusztus 2. között* rendezi meg 20. Nemzetközi és Országos Origami Találkozóját és Kiállítását a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány Kollégiumában, *Budapest, XII. Eötvös u. 35.* Megnyitó: *2009. július 31. 18 óra.*

Állandó programok: Origami kiállítás: magyar és külföldi origami művészek alkotásaiból, kapcsolódva a Szimmetria Fesztivál tudományos konferencia kiállításaihoz. Origami műhelyek: folyamatosan több helyszínen. Könyv- és papírvásárlási lehetőség. Az esemény kapcsolódik a Japán–Magyar Jubileumi Év programsorozathoz és a Szimmetria Fesztivál tudományos előadásaihoz, támogatja a Japán Alapítvány.

Info: *www.ori-gami.hu*, Villányi Mariann: *hunorigami@gmail.com*, tel.: 20/941–6269.

Táborozás a hetyefői Káli-Házban, a sümegi vár szomszédságában – a népi élet kincsestárában Molnár Mária népi játszóház vezető és Hegedűsné Németh Viktória angoltanár vezetésével! Népi hagyományőrző játékos foglalkozások szakemberek irányításával. Kemencés kenyérsütés, falusi ízek, kosárfonás, nemezelés, szalmafonás, kötélverés, gyertyamártás, fonás-szövés, kirándulás a közeli sümegi várba, tábortűz**.** Napi angol foglalkozások a Kiddiwink kölyök angol szervezésében.

Szállás egy eredeti parasztházban. A gyerekek az általuk készített játékokat hazavihetik!

Időpont: *július 6–10; 27–31; augusztus 3–7.* Ára: 30.000 Ft/hét/fő (étkezéssel, szállással) vagy 5.000 Ft/nap/fő (étkezéssel). Utazás egyénileg vagy előre egyeztetve csoportosan.

Egy felejthetetlen hét vár rád, ha már 8 éves elmúltál! Gyere és játssz velünk!

8344 Hetyefő, Kossuth u. 24. Tel: 87/469–314, 30/590–1597. E-mail: *molnar.maria53@freemail.hu*, honlap: *www.kolyokangol.hu*.

Három Város Bor-, Gasztronómiai és Kulturális Fesztivál
2009. június 26–28., Kecel

A részvétel ingyenes. Információ: Fenyvesi Bernadett igazgató, Telefon: 30/3820–703, 70/4566–634, honlap: *www.kecelkonyvtar.hu*.

A 24. alkalommal Birinyi József igazgató vezetésével *augusztus 9–16.* között megrendezésre *kerülő Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Tábor* korhatár nélkül, felkészültségtől függetlenül, gazdag programkínálattal vár szeretettel minden érdeklődőt. Telefon: 1/315–1321, 1/315–1322, 20/934–6032.
Honlap: *www.tradicio.hu/tabor_fr.html.*

Tündérek és manók – Világos, vagy sötét? Légiesen könnyű, vagy apró tömzsi? Játék a színekkel és a formákkal a textil világában, a magunk által készített apró figurák segítségével az *Erlin Galériában Bp. IX. Ráday u. 49.: 2009 július 1., 8., 15., 10–14 óra között.* Vezeti Léb Zsuzsa, tel.: 20/9439–782.
E-mail: *babaszalon@freemail.hu.*
Honlap: *www.babaszalon.hu.*

A Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítvány táborait, több különböző korosztály kézműves, játékos szabadidős programjait ajánlja Bús Gabriella tagtársunk, alapítványi titkár (1052 Bp., Városház u. 7. I/154). Információ: Tel.: 1/266–1051, *iroda@pmgyia.hu, www.pmgyia.hu.* Levélcím: 1364 Bp. Pf. 112.

Szent László Napi Vigadalom és középkori vásár lesz 2009. június 28-án Szekszárdon. Információ: *Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza, 7100 Szekszárd, Szent István tér 10.* Telefon: 74/529–610, fax: 74/529–615, e-mail: *info@babitsmuvhaz.hu, eglenezsuzsa@babitsmuvhaz.hu.*

A Földes Játékudvar a Ferenc körútról átköltözés után továbbra is várja a játék barátait – meseantikvárium, régi modellvasút H0, TT, N-es méretben (Piko és társaik), makettek, matchboxok, sok szívet megdobogtató játék a *Wesselényi utca 24-ben, www.jatekudvar.hu*.

Pályázatok, felhívások

A Magyar Kézművességért Alapítvány az IPOSZ-szal és a BKIK kézműipari tagozatával együttműködve pályázatot hirdet *Magyar kézművesség – 2009* és *Magyar regék és mondák – kézműves szemmel* címmel hazai és határon túli magyar alkotók, kézművesek, népművészek, iparművészek, egyéni jelentkezők és alkotóközösségek számára. Pályázni lehet természetes alapanyagok felhasználásával, bármilyen kézműves technikával készült maximum 3 olyan alkotással, amelyek más országos pályázaton még nem szerepeltek. Regék és mondák témakörben a gazdag magyar rege- és mondavilágot szeretnék felidézni: történeteinek, jeleneteinek, alakjainak megformálására bíztatják a pályázókat. Nevezési határidő: *2009. június 25.* Az anyaggyűjtés időpontja: *2009. július 3–5.*, helyszíne: *Liszt Ferenc Általános Iskola (Bp., XIV. ker. Városliget, Hermina út 23.).* A pályázatra beadott alkotások válogatását és minősítését a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus valamint a Hagyományok Háza Népi Iparművészeti Osztálya felkért szakértőiből álló zsűri végzi.

A kiállításra bekerülő pályázók az ünnepélyes megnyitó során oklevelet kapnak, a zsűri

által kiemelt alkotók különböző díjakat, elismeréseket, Megnyitó tervezett időpontja: *2009. július 29,* városligeti *Vajdahunyadvár, Magyar Mezőgazdasági Múzeum,* látogatható: *július 30 – augusztus 23.* A kiállítás anyagát színes fotókon bemutató háromnyelvű album jelenik meg, amelyben a kiállításra bekerült minden alkotó 1–1 munkája szerepelni fog! További részletek az Alapítvány honlapján: *www.amka.eoldal.hu* olvashatók. További információ: Gergely Imre, tel: 1/354–3146; 30/394–6010, e-mail: *amka@chello.hu*.

Gyermek – Játék 2009 –

Nemzedékek egymás mellett a gyermekekért

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete vizuális művészeti tagozatai GYERMEK – JÁTÉK címmel nyilvános pályázatot hirdetnek magyar professzionális művészek és művészeti egyetemi hallgatók, művészeti szakközépiskolai tanulók számára. A pályázatot és a pályázathoz kapcsolódó kiállítást a MAOE Képzőművészeti, Iparművészeti, Fotóművészeti tagozata szervezi a Magyar Formatervezési Tanács együttműködésével.

A pályázat célja, hogy középpontba állítsa a mindannyiunk közös jövőjét jelentő gyermekeket, erősítve ezzel a nemzedékek összetartozását, egymás mellett élését és közös munkálkodását. A pályázat meg kívánja szólítani mindazokat, akik játékokat, használati tárgyakat, öltözéket stb. terveznek és készítenek vagy kulturális alkotásokat hoznak létre a gyermekek életének szépítése, gazdagítása érdekében. Pályázni az alábbi témákban lehet.

Játékvilág – ezen belül – játékszer, közösségi terek játékai stb.

Mesetár – ezen belül – irodalmi mű, irodalmi mű illusztrálása stb.

Hétköznapok – ezen belül öltözék, bútor, edény stb.

Látványtár – ezen belül – honlap, képesség- és készségfejlesztő program, animáció stb.

A pályázat résztvevői lehetnek: professzionális művészek, alkotók, tervezők, valamint a közép- és felsőfokú művészeti iskolák hallgatói.

Pályázni csak új, magyar tervezésű alkotással lehet. A pályázat kétfordulós: az első fordulóra a pályázati tervet, dokumentációt kell beadni, a második fordulóra a kész művet. A pályázatot a MAOE által felkért szakértőkből álló zsűri bírálja el. A zsűri professzionális és diák kategóriánként három-három díjat ad ki, és további tíz alkotást okleveles elismerésben részesít. A pályázat támogatóinak lehetőségük van különdíjak adományozására, amelyek díjazottjait szintén a bírálóbizottság választja ki. A díjazottak lehetőséget kapnak a kiállításon való részvételre.

A pályázat mérföldkövei: nevezési határidő: *2009. szeptember 1.,* az első forduló eredményhirdetése: *szeptember 21.* a második forduló beadási határideje: *2009. december 1.,* a nyertesek értesítése: *december 10.,* eredményhirdetés és kiállítás-megnyitó: *2009. december 17.*

A pályázat célját támogatja a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetsége, a Magyar Formatervezési Tanács, a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság valamint a művészeti egyetemek és a művészeti szakközépiskolák.

A pályázatok értékelése két fordulóban történik: I. forduló: A bírálóbizottság a beküldött dokumentáció alapján dönt arról, hogy mely pályaműveket hívja be a II. fordulóra. II. forduló: A zsűri a bekért tárgyak és a részletes dokumentáció alapján dönt a díjak és az oklevelek odaítéléséről. A pályaművek elbírálására a zsűrizésre kijelölt helyszínen kerül sor. A begyűjtés helyszínéről és időpontjáról a pályázók értesítést kapnak. A nem szállítható pályaművek elbírálása a beküldött dokumentáció alapján történik.

Díjazás: kategóriánként a legjobbnak ítélt alkotások elnyerik a Gyermek – Játék 2009 pályázat 1–3. díját, az alkotók oklevélben és pénzjutalomban részesülnek. A bírálóbizottság által a legszínvonalasabbnak tartott további pályamunkák meghívást nyernek a kiállításra és a díjazottak elismerő oklevélben részesülnek. Bemutatás: a bírálóbizottság által kiválasztott pályaműveket kiállítás keretében mutatják be. A kiállításról, a díjazott és kiállított pályaművekről készült fotók és leírás *www.alkotok.hu* és a *www.mft.org.hu* honlapon lesznek megtekinthetők. Eredményhirdetés: a pályázat nyertesei a kiállítás megnyitóünnepségén vehetik át a díjakat. Az eredmény a díjátadás napjáig nem nyilvános. A kiállított

termékeket a jogszabályok alapján kiállítási kedvezmény, illetve elsőbbség illeti meg. Bővebb információ: Magyar Szabadalmi Hivatal Ügyfélszolgálata, telefon: 474–5561. A pályázati felhívás, a jelentkezési és adatlap megtalálható a *www.alkotok.hu* és a *www.mft.org.hu* honlapon.

Pályázati feltételek: a pályázat benyújtásához kitöltött jelentkezési lap, szöveges és képi dokumentáció szükséges. A dokumentációra vonatkozó megkötéseket a jelentkezési lap tartalmazza. Egy pályázó több pályázatot is benyújthat.

Pályázni lehet minden olyan alkotással, amely más személy szerzői és iparjogvédelmi jogát nem sérti. Érvénytelen a pályázat, amennyiben: a pályázati feltételeknek nem felel meg, hiányos a mellékelt dokumentáció, határidőn túl érkezik be. A pályázat beadási határideje: *2009. szeptember 1.* (postabélyegző szerint).

A pályázati anyagot (a jelentkezési lapot és a pályázati tervet/dokumentációt) egy példányban lehet eljuttatni a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, „Gyermek-Játék pályázat" jelöléssel ellátva, a következő címre: *1406 Budapest, Olof Palme sétány 1.* Információ: Baricsa Katalin (tel.: 1/331–9304; e-mail cím: *iparmuveszeti.maoe@alkotok.hu*).

Fordul a kocka!
Rubik és játék – Játék Művek 1
December 3–31.

A Játék Művek kiállítási és programsorozat az Iparművészeti Múzeum új, hosszú távú projektje, amelynek során évente újabb és újabb, nagyszabású, legalább 9 hónapon át álló játék témájú interaktív kiállítás valósul meg. A sorozat célja, hogy a közelmúlt és a kortárs magyar játéktervezés eredményeit sokoldalúan bemutassa, és múzeumi környezetben tegye a közönség számára elérhető élménnyé.

A program megvalósításához a Múzeum Társaságunk együttműködését kérte. Szakértő együttműködést és információk nyújtását, közvetítését vállaltuk.

Karácsonyi ajándékbaba-készítési javaslat

Egy Tagtársunk felajánlja babafej készletét (magasság: 6,5 cm, fejkerület: 13,5 cm) ábra mellékelve, hogy Tagtársaink készítsenek hozzá babatestet, amelyet felöltöztetnek. Még jobb ha – esetleg hozzá takarót, párnát készítve – cipős dobozban szépen elhelyezik, abból a célból, hogy az elkészült műveket rászoruló gyermekeknek ajánljuk fel.

Jelentkezés a babafejért Társaságunknál az 1/315–6193 telefonszámon, vagy a *gyorgyie36@t-online.hu* e-mail címen. Mindenkitől annyi kész babát kérünk, ahány babafejet átvett.

A kész, lehetőleg dobozban elhelyezett babákat a Társaság – előreláthatóan novemberben – begyűjti, lehetősége szerint kiállításon bemutatja, majd eljuttatja hátrányos helyzetű gyermekeknek karácsonyi ajándékul.

Az ajándékozási célra másféle módon készült babákat is szívesen fogadunk, de programunk egyik célja bemutatni, hogyan valósulnak meg „változatok egy témára", mai babák egy mintegy fél évszázados babafejre.

Készítsünk babát karácsonyra rászoruló gyermekeknek úgy, mintha a saját gyermekünknek, unokánknak készítenénk!

Szójátékgyűjtemény- pályázat

Pályázatot hirdet a Magyar Nyelv Éve alkalmából a Cédrus Művészeti Alapítvány *Szójátékgyűjtemény* címmel. A pályázatra új szóalkotásokat, új típusú játékokat várnak. A gyűjtés védnöke Grétsy László nyelvészprofesszor. A legjobb munkákat a Napút folyóirat tematikus számában, majd egy gyűjteményes kötetben jelentetik meg. Pályázati határidő: *2009. szeptember 1.* Bővebb információ: Cédrus Művészeti Alapítvány; 1014 Budapest, Szentháromság tér 6. E-mail: *napkut@gmail.com*, honlap: *www.napkut.hu/szojatek.html*.

Társasjátékok Keszthelyen

A tervek szerint *szeptemberben* nyílik az Iparművészeti Múzeum kiállítása *a Festetics kastélyban*, amely XVI–XVIII. századi, különleges társasjátékokat mutat be. Ezzel kapcsolatban közös konferenciát tervezünk a társasjátékok témaköréből, amelyre nézve még szívesen fogadunk javaslatokat, ajánlatokat.

A Moskovszky Gyűjtemény napját október egyik szombatján tervezzük konferenciával megünnepelni.

Krónika

Amator Artium

Részt vettünk második alkalommal a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus *XX. Amator Artium – A művészet szerelmesei* pályázatán.

2006-ban már részt vehettek Tagtársaink Társaságunk szervezésében a Magyar Művelődési Intézet az amatőr művészek számára hirdetett Amator Artium pályázatán s ezáltal először hódítottak teret a művészien megformált játékszerek e a rangos megmérettetésen. Előző számunkban beszámoltunk erről és mellékeltük a részvételhez szüksége nyomtatványokat. Ez alkalommal jobban meg kellett küzdenünk a részvétel lehetőségéért, de kiváló kapcsolataink most is kisegítettek. A játékkészítők csoportos részvételének ugyanis feltétele volt – miután más művészeti ágak megyei szintű, első fokú kiállítását már korábban megrendezték – hogy kiállítási lehetőséget szerezzünk, amelynek anyagából kiválasztásra kerülhetnek a záró – Esszencia – kiállításra kerülő tárgyak. Dr. Gergely Katalin, a Hegyvidék Galéria vezetője jóvoltából március 13–31. között megrendezhettük *A játék szerelmesei* című kiállítást a XII. kerületi Városmajor utca 16. alatti igen rangos, élvonalbeli művészek munkáit rendszeresen bemutató kiállítóhelyen.

A kiállítás résztvevői: Annus Ferencné (enteriőr makettek), *Balázs Róbert* (faházak berendezve, *vár,* vasút és építményei, lovas kocsik), *Balog Gáborné (textilbabák), Béndek Tamás (faállatok),* Bordós Józsefné (textilbaba, maci), *Csordás Katalin és Csordás Tibor (textilbabák babaszobában),* Dr. Drén Csabáné (miniatűr enteriőrök), Fülöp Margó (postás figura), Gattyán Ágnes (állatfigurák ezerpapír technikával), *Gémesné Deák Júlia (textilfigurák), Gera Klára (nemez állatfigurák),* Hegyi Tiborné (textilbaba, textilfigura), *Horváth Antónia (csuhé állatfigurák),* Illyés Borbála (szoborbaba pár), *Joó Jánosné (babaszoba babákkal),* Kiss Sándorné (textilbabák), Kürti Béláné, Kürti Béla (textilbabák bútorokkal), *Léb Zsuzsa (fali baba öltözködést tanuló gyermekeknek),* Lőrinczy Ildikó (textil állatok, gyermekszoba játékos lakástextíliái), Orbánné Balogh Katalin (textilbabák), Palkovics Tibor (fa fegyverek, állatfigura, jármű), Parcz Anna (nemez állatfigurák), Perlik Tímea (textilbabák), Rocháné Bűdy Annamária (textilfigura), Rónai Katalin (zsánerfigura jelenetek), Skultéti Orsolya (miniatűr enteriőr), Takácsi-Nagyné Szemán Szilvia (textilbaba füzér), Tarnavölgyiné Orczi Bernadett (textilbabák),Törökné Mida Anikó (textilfigura), Újlaki István Csaba (fa, papír ügyességi játékok). Fülöp Klára textilfiguráiban csak a megnyitón gyönyörködhettünk, majd alkotója visszavonta. A szép rendezést Hellenbach Gabriellának és Pálfalvy Évának köszönjük.

A megnyitón Újfalusi Gábor a Magyar Művelődési Intézet közművelődési igazgatója és dr. Györgyi Erzsébet köszöntője után Prékopa Ágnes művészettörténész mondotta a következő megnyitó beszédet:

„Akik bármilyen alkotótevékenységet amatőrként – akár autodidaktaként, akár képességeiket iskolázva – folytatnak, nemigen kapnak nyilvánosságot, azaz kiállítási lehetőséget, pedig sejthetően számos értékes, a közvélemény figyelmére is érdemes művet hoznak létre. Ezt az állítást igazolja az amatőr alkotók ritka megmutatkozási lehetőségeinek egyike, az Amator Artium tárlatsorozat, amelyen belül 2009 márciusában az amatőr játékkészítőket köszönthetjük a Hegyvidék Galériában.

A kiállításon látható invenciózus és igényesen elkészített darabok láttán elgondolkodhatunk: mi is számít amatőrnek, mi professzionálisnak? Hol is lehet ma Magyarországon játéktervezést, illetve játékkészítést tanulni? És azok a kevesek, akik ilyen végzettséggel rendelkeznek, tudnak-e vajon ezen a területen professzionális munkát végezni? A kreativitás adományával szerencsére sokan rendelkeznek, de vajon hányan kerülnek be közülük a művészeti felsőoktatásba, hogy ott diplomát szerezzenek s ezáltal professzionális alkotókká válhassanak?

És vajon van-e elég játék a piacon, amely megfelel a játékok elsődleges célközönsége, a gyerekek elvárásainak? Lehet-e egyáltalán összegezni, milyenek a felhasználói igények? A gyerekek kreativitása végtelen, aki pedig ennek a kreativitásnak a kibontakoztatásában segít azzal, hogy a szabad-

idejében játékokat készít, azt feltétlenül bátorítani és támogatni kell. Az egyedi tervezésű, egyedi készítésű tárgyak varázsát nem lehet elvitatni, de még ennél is nagyobb varázslat, nagyobb öröm az, amit egy egyedi készítésű játék okozhat egy gyerek számára. A játékkészítéshez elengedhetetlenül fontosak ugyan a kézműves ismeretek, de még nagyobb szükség van a gyerekek ismeretére, egyfajta gyermeki lelkületre.

Hiszen – némi merészséggel Szent Pál Szeretet-himnuszát parafrazeálva – bármennyi sikeresen abszolvált designtörténet vizsga és tervezéselmélet kurzus álljon is valaki mögött, ha nincs meg benne a gyermeki lelkület, nem tud igazi játékot létrehozni. A kiállított művek pedig nemcsak a magas fokú kézműves szaktudás bizonyítékai, hanem ott van bennük ez a gyermeki lelkület is, ez teszi őket elevenné. Ezért kell gratulálnunk a kiállítóknak, ezért kell köszönetet mondanunk mindazoknak, akik bármilyen módon segítették a kiállítás létrejöttét, és ezért ajánlhatjuk ezt a tárlatot minden érdeklődő – professzionális és amatőr kiállításnéző – figyelmébe."

Társaságunk elismerő könyvjutalmát Hegyi Tiborné, Újlaki István Csaba és Takácsi Nagyné Czémán Szilvia, elismerő oklevelét Annus Ferencné, Fülöp Klára, Illyés Borbála, Palkovics Tibor, Parcz Anna, Rónai Katalin, Tarnavölgyiné Orczi Bernadett nyerték el.

A játékkiállítás nagy sikert aratott. Egymást érték az óvodás csoportok, jókat játszottak Balázs Róbert fajátékaival (köszönet érte, hogy ezt megengedte), nagy sikert aratott Újlaki Csaba gördülő bohóca, hangos sáskái. A kerületi sajtó is igazi érdeklődéssel kísérte a kiállítást. Játékvásárt is tarthatott Társaságunk március 14-én és 21-én, szombatokon, Léb Zsuzsa szervezésében. Palkovics Tibor kiállított fajátékait Társaságunknak ajándékozta, köszönjük! Kiállításunk anyaga ezt követően a győri Babafesztiválon is bemutatásra került a Zichy Palotában, április 22. és május 2. között és ott is sikert aratott.

A kiállítás anyagából a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus által kiküldött zsűrit: Bálványos Huba, Dóri Éva, Hellenbach Gabriella Társaságuk részéről Dr. Györgyi Erzsébet és Keglovich Ferencné egészítette ki. Döntésük értelmében a felsorolásban kiemelt alkotók munkáit mutatták be a városligeti Vajdahunyad Várban megrendezett Esszencia kiállításon (május 8 – június 2).

A kiállítást Bálványos Huba, grafikusművész nyitott meg. A MMIKL oklevéllel járó nívódíjával ismerték el Gera Klára állatokat ábrázoló nemezbábjait.

A MMIKL Művészeti Programok Főosztálya az Esszencia Tárlat kísérőeseményeként Esszencia – Vizuális Konferenciát is rendezett a megnyitó napján, 10.00 órai kezdettel a nem hivatásos alkotóművészeti szakterülethez kötődő közművelődésben dolgozók, alkotócsoport vezetők, galériavezetők, alapítványok és egyéni alkotók részére a Magyar Mezőgazdasági Múzeum konferenciatermében. Ezen az amatőr művészeti mozgalom vezető személyiségei és különböző alkotó csoportok és intézmények képviselői számoltak be kezdeményezéseikről, eredményeikről és gondjaikról. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus Képzőművészeti Szabadegyetemmel, konzultációs és szakértői programmal, kiállítás-tájoltatással, ismeretterjesztő előadásokkal és vizuális képzési programokkal kívánja segíteni az amatőr alkotókat.

Értékelve az elérteket, némi sajnálattal kellett tudomásul vennünk, hogy az Esszencia kiállításra rendelkezésre álló terület nagysága korlátozta több mű beválogatását Társaságunk alkotóinak munkáiból is. Jó emlékezetünkben volt a 2006 évi kiállítás kis játéktermének gazdag anyaga, az idei munkákból is lett volna annyi érdemes darab. Problémaként jelentkezett továbbá, hogy a MMIKL által kiküldött zsűri nem számított díszbabákra, és így azok nem részesültek kellő méltánylásban, jogos neheztelést váltva ki ezzel néhány valóban kiváló díszbaba alkotójából és néhány szép színfolttól megfosztva ezáltal az Esszencia kiállítást. Mint Társaságunk profiljának képviselői viszont joggal örvendhettünk a játékok elismertetésének. Megint tanulópénzt is fizettünk, reméljük, legközelebb több lesz a hely és az elismerés is. Tehát: máris készüljünk a következő alkalomra!

Györgyi Erzsébet

A XIII. Nemzetközi Babafesztivál Győrben a Zichy-palota Családi Intézetében összefonódott a Benedek Elek emlékévvel, a nagy mesemondó halálának 80., születésének 150. évfordulójával. 2009. április 22-én, 17 órakor nyílt meg a kiállítás. Köszöntőt mondott dr. Ottófi Rudolf alpolgármester, megnyitó be-

szédet Tóth Zsuzsanna, a MMIKL Művészeti Programok Főosztályának vezetője. A kiállítás május 3-ig volt látható.

A babakészítési verseny fő témái: „Sisi és kora", „Kiskunsági viseletek", „Benedek Elek mesefigurái" voltak. Társaságunk közvetítette a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátustól az év elején hallott javaslatot Benedek Elek magyar mese- és mondavilága alakjainak babaképpen megformálására, amellyel kapcsolatban a MMIKL kifejezte reményét, hogy a sikeres alkotások az erdélyi, háromszéki Kisbaconba is eljuthatnak, a Benedek Elek szülőhelyén megrendezendő emlékünnepségre. Keglovichné Zita javaslatunkra szívesen vette be az ajánlott pályázati témák közé Benedek Elek népmesefiguráit.

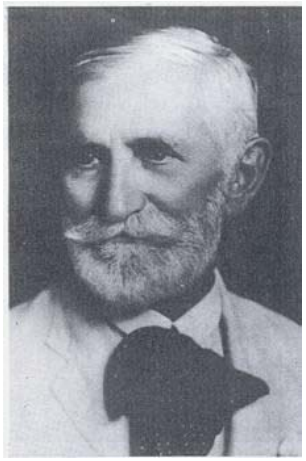

Társaságunk díjait nyerték a jó játékbabákért, mackókért: Bordós Józsefné, Csordás Katalin és Tibor, Meny Tatyjana, Varga Ottóné, Máté Ildikó. Mint korábban, Remsey Ágnes: *Nem tárgy, nem élőlény…* című könyve volt az elismerés kifejezője.

A számos kategória díjnyertes babáinak listája a *www.zichypalota.hu* honlapon olvasható.

Az idei kiállítás minden eddiginél nagyobb területen – az épület első emeletének összes termében – gyönyörködtette a látogatókat, így a konferencia az alagsorban hűvösebb légkörben folyt le. Nagyon sok volt a porcelán és reborn baba, közöttük néhány kiváló is. Erzsébet királyné szép alakját is többen megörökítették, az igazi szenzáció azonban a Benedek Elek 150–80 éves évforduló alkalmából készült mesejelenetek sokasága volt. Működött a fantázia, remekeltek a textilbaba készítők. Február 18-án közös pályázati felhívás érkezett a Klauzál Gábor Kulturális és Szabadidőközpontból a Kovászna Megyei Művelődési Központtal (Sepsiszentgyörgy) a Benedek Elek év tiszteletére, – mivel Forgónk azóta nem jelent meg, honlapunkon tettük közzé – Az égig érő fa, Kondás Jankó, Bolond Istók, Többsincs királyfi, A csúnya királyfi és a szép királykisasszony, A pelikánmadár, Az aranytulipán, A kis gömböc – mesék jeleneteinek babaként elkészítésére, melyeknek megküldését 2009. április 24-ig kérték a Művelődési Központ címére, Nagytétényi út 21–33-ba. A pályázat ígérte, hogy „a beérkezett pályaművekből 2009. május 12-én kiállítást rendezünk, melyen a díjazott alkotások szerepelhetnek. A kiállítás anyagát a Kovászna Megyei Művelődési Központ (Sepsiszentgyörgy) Kisbaconban, Benedek Elek szülőfalujában is kiállítja." Társaságunk egyengette a lehetőségét, hogy a győri pályázatra érkezett és április 22. és május 2. között ott kiállított mesebabák – bár eredetileg nem jelentkeztek a nagytétényi pályázatra – a beadási határidőt mellőzve bemutatásra kerülhessenek a május 12-i kiállításon is. Antal Gábort, a Klauzál Gábor Művelődési Központ igazgatóját meghívtuk a győri kiállítás megnyitóra, ő csaknem mindegyik mesekompozíciót beválasztotta saját kiállításába.

Május 12-én a kiállítást megnyitotta: Dr. Györgyi Erzsébet, mesét mondott a kerületi mesemondóverseny 6 éves győztese, Solymosi Patrik, népdalok hosszú sorával szerepelt Sorbán Enikő népdalénekes. A kiállítás megtekinthető volt június 8-ig. Remek meseillusztrációk díszítették a falakat, viszontláthattuk a győri kiállításról érkezett babás mesejeleneteket, amelyek legkiválóbbjai pénzdíjban részesültek – Balogh Gáborné: *Varjúkirály* (különdíj), Orbánné Balogh Katalin: *Maros és Olt mondája* (1. díj), *Többsincs királyfi*, Balogh Károlyné: *Az okos lány* (Radóczy Mária bíráló különdíja), Barcsayné Németh Hedvig: *A három kívánság*, Fülöp Margó: *Hammas Gyurka*, Hefelle Konrádné Bálint Eta: *A békakirálykisasszony*, Horváth Lajosné: *Bolond Jankó*, Jankovics Jusztina: *Ördög Rózsa* (2. díj), Kovács Fanni: *Az égig érő paszuly*, Oláh Zoltánné: *A só, Mese a kalászról*, Pákozdi Judit: *Macskacicó*, Rónai Katalin: *Furulyás Palkó*, Som Istvánné: *A só*, Szabó Gergely: *Tündérek és koboldok*, Tarnavölgyiné Orczi Bernadett: *Az aranyszőrű bárány* (3. díj), Tompos Ernőné: *Többsincs királyfi*, Tóthné Kulcsár Tünde: *Rózsát nevető királykisasszony*, Zsoldos Eszter: *Az okos lány* – az itteni kiírásra érkezett Takács Krisztina mesejelenete.

Jelenleg legjobb tudomásunk szerint folynak az előkészületek a hazai mesebaba jelenetek Kisbaconba jutatásának megoldására.

III. Gyermek – Játék

Nemzedékek a gyermekekért

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Magyar Formatervezési Tanács harmadik Országos pályázati kiállításának második színhelyén történt megnyitása napjának március 19-ének délutánján Kecskeméten a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhelyben előadások hangzottak el, főleg a pályázattal, a kiállítással, az alkotásokkal kapcsolatban. *A Gyermek – Játék, Nemzedékek a gyermekekért* pályázat alapgondolatát Pannonhalmi Zsuzsa keramikusművész, a MAOE elnöke, a pályázat kezdeményezője ismertette. *A többszólamú játék – A Gyermek – Játék pályázat tapasztalatai*t dr. Tószegi Zsuzsanna a Magyar Formatervezési Tanács elnöki főtanácsadója összegezte. Karlócai Mariann óvónő és játéktörténész saját gyűjteményéről beszélt *Játékok a 20. század első évtizedeiből – Bepillantás egy magángyűjtemény tárgyai mögé* címmel. Budavári István művésztanár, ipari formatervező *A játéktervezés aktuális problémái*ról szólt. Nagy Diána díjnyertes iparművész *Gyermekeknek feketén, fehéren* címmel saját alkotói tapasztalatait ismertette. Napjaink nagy kihívása a játszótérépítés, hiszen a meglévők általában nem felelnek meg az EU szabványainak, s – amint látható – sok önkormányzat a legegyszerűbb megoldást választja és az új játszótér felszerelését „jól bevált" külföldi forrásból szerzi be. Mikola Péter területi képviselő *A ráckevei „Tulipán játszótér"— egy civil kezdeményezés lehetőségei* címmel példamutató játszóteret mutatott be. Nagy Ágnes Kecskemét Megyei Jogú város Főépítészi Osztály munkatársa *Néhány gondolat a szabadtéri játszókertek, közösségi terek formálásáról* címmel mutatott e téren remek lehetőségeket, külföldi példákkal illusztrálva. *Játszunk együtt!* címmel a következő két napon a bemutatott pályaművekről szóló előadások, műhelyprogramok voltak.

Társaságunk és a Fővárosi Gyakorló Óvoda és Továbbképzési Intézmény *Játékos heteit* május 11–22 között az intézmény alagsori termében rendeztük meg az első, játékkészítők, óvodapedagógusok, óvodások, szülők számára szervezett szakmai találkozót, melynek célja volt a kézműves játékok széles skálájának bemutatása, személyes kapcsolat teremtés, betekintés a játékalkotók munkájába, az óvodák részéről felmerülő igények, elvárások felmérése. Naponta 9–18 óra között volt látogatható a Játékkiállítás, Játékvásár, amelyen Balázs Róbert, Gattyán Ágnes, Joó Jánosné, Kürti Béláné, Csordás Katalin, Csordás Tibor, Csézli Lukács, Ék Erzsébet, Lázár Katalin, Léb Zsuzsa,Orbánné Balogh Kati, Palkovics Tibor, Somné Gréti, Szabó Béláné, Újlaki Csaba,Vizi Erika, Zorkóczy Miklósné, valamint a Magyar Origami Társaság munkái voltak láthatók és megvásárolhatók és a Játékkuckó, ahol az alkotók játékait kipróbálhatták.

Programindítóként május 11-én 10–17 óra között bevezető előadások hangzottak el: *Játékszerek az óvodában:* Szalontai Judit, intézményigazgató, *A Kiss Áron Magyar Játék Társaság bemutatása:* dr. Györgyi Erzsébet, *Róza baba az óvodában:* Zorkóczy Miklósné, a Népművészet Mestere, *Gyertek, gyertek játszani…* a szerző: Lázár Katalin könyvbemutatója.

A játékkészítők tematikus gyakorlati bemutatókat tartottak: május 12-én papírmunkák (origami, ezerpapír): Karlócai Mariann, Gattyán Ágnes és fajátékok (logikai játékok és szerepjátékok kellékei): Újlaki Csaba és Csézli Lukács. Május 13-án textil, apró figurák: Léb Zsuzsa. Május 14-én textil, Waldorf babák: Som Istvánné, Csordás Katalin, apró figurák: Léb Zsuzsa. Május 15-én kékfestés piciknek: Joó Jánosné. Május 18-án ezerpapír technika, figurák és origami:. Gattyán Ágnes és Karlócai Mariann. Május 19-én csuhé: Joó Jánosné, május 21-én textil, apró figurák: Léb Zsuzsa, május 20-án és 22-én kékfestés: Joó Jánosné.

A részvétel ingyenes volt, a támogatást a Fővárosi Közgyűlés Esélyegyenlőségi, Foglalkozáspolitikai és Kisebbségi Bizottságának köszönjük. A program fő szervezője, kézben tartója Léb Zsuzsa a program teljes időtartama alatt tartotta a frontot, fogadta, tájékoztatta az érdeklődőket, pedagógusokat és szülőket, szervezte az óvodások játékát.

Köszönjük az együttműködést Szalontai Judit igazgatónak és munkatársainak! Programunkat meglátogatta az MR1 Kossuth Rádió Vendég a háznál műsorának munkatársa, Szendrei Edit, riportjai kicsikkel és nagyokkal rövidesen hallhatók a déli hírek előtti órában. Köszönjük a figyelmet Szendrei Editnek és Horváth Idának, a műsor szerkesztőjének!

Artformer

Kelle Antal interaktív térplasztikáinak kiállítása a Magyar Szabadalmi Hivatal Konferenciatermében március 19-én 17 órakor nyílt meg dr. Bendzsel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökének köszöntése, Mélyi József művészettörténész megnyitó beszéde, Lőrincz György szaxofonjátéka után, a Kreativitás és innováció Európai évének keretében. Megtekinthető volt április 16-ig. A meghívóról:

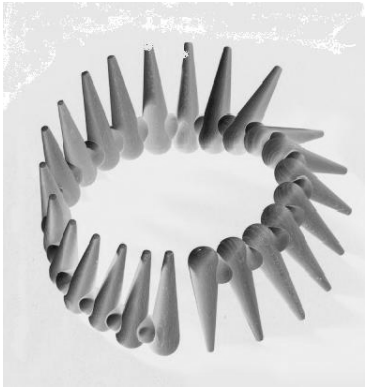

Kelle Antal a művészet és a tudomány határán tevékenykedő alkotó. Tárgyainak látszólagos egyszerűsége mögött igényes művészi munka, mindennapi és filozofikus gondolatok rejlenek.

A kiállítás keretében a magát „ArtFormer"-ként definiáló alkotó két, a „Vari.Art" és a „Nézőpontok" megnevezésű ciklusából válogatott tárgyait láthatjuk. Festett, politúrozott és vegyes technikájú szobrok, faliképek és bronzplasztikák töltik ki a teret. Folyamatos videovetítés bíztat a művek aktív élvezetére.

A „Vari.Art" ciklus tárgyainál a művész alapvető geometriai formákból indul ki, ezeket deformálja, vetíti, elvesz belőlük vagy hozzájuk tesz, személyiségjegyekkel teszi őket egyedivé. Feldarabol, sokszoroz, és így olyan rendszereket hoz létre, amelyekből új struktúrák építhetők és átépíthetők. Átjárást biztosít a geometriai racionalitás és az organikus véletlenszerűségek között.

A „Nézőpontok" ciklus változatosságát más viszonylatokban találjuk meg. Kelle Antal ezekbe a tárgyakba konkrét jelképeket és absztrakt formákat integrál, melyeket a néző a tárgy körbejárásával fedezhet fel és értelmezhet. Ezen absztrakt tárgyakból építkezve és manipuláltan dokumentálva egy lehetséges új világot teremt, részeként a nehezen átlátható valóságnak.

A kiállított tárgyak közül sok a látogatók számára is mozgatható, így részesei lehetünk ennek az interaktív világnak.

A Közép-Európai Babakonferencia május 2-án volt, a konferenciát köszöntötte a többszörösen kitüntetett Dr. Barsi Ernő és Dr. Györgyi Erzsébet. Elhangzott előadások: Rocháné Bűdy Annamária: *Fejlesztő játékok Mexikóban* – amelyek hazai használhatóságának gondolata azonnal felmerült, Stöckert Károlyné rendszeres pszichológus előadónk**:** *A felnőttek és a játék.* Meny Tatyjana: *Orosz művészbabák* című előadása még az után is meglepett, hogy tudomásunk volt a nagyszabású orosz babakiállításokról, rendkívül gazdag babakultúrát ismerhettünk meg általa. Tompos Lilla: *A díszmagyar* című könyv szerzője fejlődésében mutatta be ezt a híres magyar ünnepi öltözetet. Zorkóczy Éva: *A történelmi viseletek alapanyagainak megválasztása* című előadással segítette az e téren mindig gondokkal küzdő babakészítőket.

A Babafesztivál párhuzamos eseményei voltak: *Régi idők játékai* címmel kiállítás a kecskeméti Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely gyűjteményéből. április 15 – május 15-ig. Győr, Kiss János u. 9 alatt. *A baba a kortárs művészek szemével* című kiállítás május 1-május 31-ig állt fenn a Váczy Péter gyűjteményben, Győr, Nefelejcs köz 3. *VI. Országos Bababörze – Játék és Babavásár* volt május 3. 10–15 óráig a Rába Hotelben, Győr, Árpád u. 34. A fesztivál ideje alatt baba- és mackókészítés foglalkozásokat és Benedek Elek mesejátszóházat is hirdettek.

Macifesztivál volt Budapesten. Óriásplakátok, a Pesti Est különszáma is hirdette a május 8–31. között a Duna Plazában megrendezett monstre eseményt. Volt ötméteres maci lufiból – alkotójával is megismerkedhettünk –, mackóvágta, medvedetektív, brumm-kvíz, versenyeztették a gyerekek behozott macijait. Bemutatkoztak magángyűjtemények, így a rákóczifalvi, több, mint húsz éves, 1400 darabból álló gyűjtemény, vagy Méhész Ottóné Szeretet mackói. Sokat tanulhatott a közönség a játékmackó történetéről és fajtáiról, remek irodalmi idézetekkel is megismerkedhettünk. Örömmel üdvözöljük a mackókultusz e nagyszabású megnyilvánulását, hozzátéve: a győri kiállításokon szereplő jobbnál jobb macikat ismerve, mi tudjuk, milyen további tartalékai vannak még a macikészítésnek.

Gy.E.

Népművészek gyermekjátékai, gyermekjátékok a népművészetben

Előadással egybekötött kiállítás volt a Borsod-Abaúj- Zemplén megyei Pedagógiai és közművelődési Intézet szervezésében a miskolci Galériában április 16-május 2 között. Április 16-án 14 órakor a vendégeket Hideg Imre, a megyei Önkormányzat Oktatási és Művelődési Osztályának vezetője köszöntötte, gyermekkori emlékeit felidézve. Dr. Barsi Ernő Népi hagyományaink a gyermekjátékokban címmel tartott előadást, amelyet hegedűn előadott dalokkal zárt. Legjobb játék az alkotás címmel dr. Györgyi Erzsébet tartott vetített képes előadást a népi gyermekjátékszerekről. A Szinvavölgyi Néptáncegyüttes gyermektáncosai hagyományos népi játékaikat játszották el. A kiállítást, amelyen több Tagtársunk munkáit is láthattuk, Barsi Hajna néprajzkutató nyitotta meg, beszédét helyi népdalok szép előadásával zárta édesapja, Barsi Ernő hegedű kíséretével. A komplex rendezvény valóban sokoldalú élményt nyújtott a hagyományos játékok világáról és azok lehetséges szerepéről napjainkban.

A. Tóth Sándor festő-, grafikus és bábművész (1904–1980) születésének 105. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílt a Hegyvidék Galériában (1122 Bp. Városmajor utca 16.) február 6-án. Köszöntőt mondott Lovas Pál alpolgármester és René Roudaut Franciaország nagykövete, Megnyitotta Konok Tamás festőművész. A nagyszerű életműben örömmel láttuk a még mindig nem eléggé ismert művész – Blattner Géza alkotótársa – bábjait. Kedves kiegészítő eseményként Tagtársunk, Hollós Róbertné közvetítésünkkel megajándékozta az alkotó fiát, Tóth Gábor Sándort, az *A. Tóth Sándor bábművész, festőművész, grafikus és tanár a Montparnasse-ról* című életrajzi mű (Püski kiadó) szerzőjét (amely a megnyitón és azt követően megvásárolható volt a helyszínen), a hagyaték gondozóját egy bábot ábrázoló festménnyel és az azt kísérő levéllel, amelyet évtizedekkel ezelőtt kapott A. Tóth Sándortól.

Pirk Jánosné Remsey Ágnes iparművész és író kiállítását a Párbeszéd Házában (1085 Bp. Horánszky utca 20.) május 17-én dr. Török Katalin művészeti író nyitotta meg, köszöntőt mondott Vértesaljai László jezsuita szerzetes, Kertész József részleteket olvasott fel az Alkotó írásaiból. Holló Judit hegedű- és Hornyák Krisztina zongorajátéka emelte a megnyitó hangulatát, amelyen számos akvarell mellett végre egész sor csodálatos babát láthattunk testi valóságában. Családi fotók, a Remsey művészcsalád többi tagjai is szerepeltek a háttérben. A ritka élményt nyújtó kiállítás június 6-ig volt látható.

Játékország a Füleki Vármúzeumban

A festői szépségű füleki vár április 9 és május 12 között fenti című játékkiállításnak adott otthont. Agócs Attila és fiatal lelkes csapata a helyi gyerekek és felnőttek örömére játékokból rendezett kiállítást. A kiállítás szervezője és „ötletgazda" Tóth András, az endrefalvi játékos rendezvény fő motorja volt. A felújított Bebek torony két legfelső szintjén volt látható a tárlat. Az alsó szinten a kékkői játékgyűjtemény szép darabjai láthatóak, eredeti füleki játékok, Bűdy Annamária mexikói játékai, egyedi tervezésű babái, valamint xalapai boltjában kapható fejlesztő játékok. Itt kapott helyet Maruzs Éva a nagyvilág babáit bemutató gyűjteménye, és saját készítésű babái is itt kaptak helyet. A felső szinten a Játék Céh tagjainak alkotásai láthatóak. Legnagyobb sikert talán a „vár a várban" aratta, Markó Krisztina alkotása, mely a nagyvázsonyi vár fonott makettje. A megnyitón szép számú közönség előtt a füleki óvodások Maruzs Éva verseiből adtak elő, a versmondásban szlovák versekkel a szlovák ovisok is szépen szerepeltek.

Gémesné Deák Júlia, a Játék Céh titkára

Társszervezők: Ménes-patak Menti Települések Térségfejlesztő Egyesület, Tudás-központ Egyesület. A kiállított tárgyak a füleki Vármúzeum, SZNM Bábkultúra és Játékmúzeum (Kékkő), Néprajzi Múzeum (Bp.), Distribuidor de Material Didáctico (Mexikó), a Kiss Áron Magyar Játék Társaság és a Játék Céh gyűjteményeiből származtak. A város korábban világhírű játékgyártására tekintettel hagyományt szeretnének teremteni ezzel a rendezvénnyel, amihez sok sikert kívánunk, Társaságunk a jövőben is szívesen bekapcsolódik. *A szerk.*

Fölöslegesnek gondolnák ma a kézműves játékkészítést?

Hóbor Lajosné tagtársunk, a Népi Mesterségek és Művészetek Szakközépiskolájának textiljáték készítés oktatója március 10-én Társaságunkhoz fordult segítségért, mert 2008-ban az Országos Képzési Jegyzékből törölték a textiljáték készítő szakmát, s emiatt az erre való képzés is megszűnne. Hóborné Eta tanítványai közül kerülnek ki a győri pályázatok díjnyertesei, ő maga ugyanott életmű díjnyertes! Kérésére Társaságunk nevében levelet írtunk dr. Hiller István miniszter úrnak a szakma és az oktatás védelmében. Kérésünkre Péhl Gabriella – Farkas Erikával együtt – teljes riportsorozatban „járta körül" a témát az MR1 Kossuth Rádió Élhető Világ című műsorában március 17-én 11.04–11.30 között. Köszönjük kiváló munkájukat! Reméljük a kedvező kifejletet!

Dr. Gerencsér Kinga, a Nyugatmagyarországi Egyetemen 12 éve a fajátékgyártás sikeres oktatója nem találta tantárgyát a faipari mérnöki szak új tantervében. Ezért kérte, hogy a Társaság nevében indokoljuk meg a tantárgy megmaradásának szükségességét. Természetesen vállalkoztunk erre. Az oktatóknak is lehetősége volt a véglegesítés előtt véleményezésre. Ez esetben gyors megoldás született: a tantervkészítők elfogadták Gerencsér Kinga érvelését és megmaradt a közkedvelt tantárgy, mielőtt mi is harcba szálltunk volna. További sok sikert kívánunk a fajátékgyártás oktatásához és csak csendesen kérdezzük: *ostromlott vár lett a kézműves játékkészítés? Honnan érkezik a következő s.o.s jajszó és kérés?*

Czibuláné Csicsman Erzsébet *Babavilág* című kiállítását március 24-én a Kanizsai Kulturális Központban (Nagykanizsa, Széchényi tér 5–9.) Keglovich Ferencné nyitotta meg. Az alkotó 2002-ben találkozott először élethű porcelánbabával a győri babakiállításon, azóta sokszoros díjnyertes és több önálló kiállítás is van mögötte. *www.porcelanbaba.tvn.hu*

Harangozó Rita fazekas, Szakál Magdolna kertész és Székely Éva és Forgács Sándor kosárfonó kiállítása április 2-május 11 között volt látható a Hagyományok Háza Magyar Népi Iparművészeti Múzeumában Bp. I. ker. Szilágyi Dezső tér 6. Beszprémy Katalin, a Hagyományok Háza Művészeti Módszertani Műhely tárvezetője köszöntője után megnyitotta Borbély Jolán etnográfus.

„Akit az istenek szeretnek, Örökre meghagyják gyereknek." E mottóval, *Mese és valóság* címmel Tóth Éva és Szövérfy Katalin babáinak kiállítása február 28-tól két hétig volt látható a Kerámiaparkban (Bp. XXII. Bartók Béla utca. 136.) Lakatos József Péter, a Magyar Nemzeti Galéria főrestaurátora nyitotta meg, a Fabatka bábszínház működött közre. *www.keramiapark.hu*

Magyar Viselet Napja Bajnán

2009. május 9-én második alkalommal került megrendezésre a Gerecse lábánál fekvő festői faluban. A civil kezdeményezésre létrejött rendezvény jónak bizonyult, a 2000 fős település ezzel méltán került be a hazai kulturális és turisztikai vérkeringésbe. Idén a szervezők Viseletes Babakiállítással színesítették, ennek berendezésére kérték fel a Kiss Áron Magyar Játék Társaságot.

A kiállítás ünnepélyes megnyitója után több százan vonultak fel a falu főutcáján, a menetet honfoglalás kori viseletet hordó íjászok és solymárok tarkították, de jelen voltak a huszárok is.

Kalotaszeg volt idén a díszvendég, de jöttek Matyóföldről, Hajdúságból, Kazárról, Zengővárkonyból. A jó hangulatú felvonulást a színpadon viseleti és táncbemutató követte.

A babakiállítás nagy sikert könyvelhet el, június 15-ig volt megtekinthető a Művelődési Házban. Ezúton is köszönetet mondok mindazon babakészítőknek, akik segítséget nyújtottak a létrehozásában.

Léb Zsuzsa

A 21. évébe lépett Garabonciás Együttes idei bemutatója: *Haydn sulija*

A 200 éve halhatatlan zeneköltő tiszteletére rendezett előadás május 30-án, szombaton, 16 órától, volt a Budapest Bábszínházban (1062 Andrássy út 69.). A műsor részei: Órajáték – Zenészek – A sakkozógép – Orlando lovag – „Rövidített óra" Haydn sulijában. Honlap: *www.garaboncias.hu*, *Tel/fax: 1/311–6239*, email: *garaboncias@t-online.hu*.

Sajnos, Forgónk ennek az előadásnak propagálásával megkésett, várjuk a következő előadás hírét!

Bábcsoport sikere

Május 16-án a biatorbágyi Faluház adott otthont – tizenkettedszer – a Koós Iván Gyermekbábos Találkozónak, amely egyben az országos verseny Pest megyei válogatója is. Rendkívül jó hangulatú, szakmai szempontból sokat nyújtó rendezvény részesei lehettünk. Igen magas színvonalú gyermekelőadásokat láttunk, amelyekből tanulhattunk, ötleteket szerezhettünk. Köszönet a szervezőknek, a zsűrinek és minden lelkes résztvevőnek.

Külön öröm volt számomra, hogy a Budakeszi Széchenyi István Általános Iskolában működő Mezei Mária Művészeti Iskola-beli Bábszakkör ötödik osztályos tagjaiból álló Bábika bábcsoport – vezetésemmel – harmadik helyezést ért el, ami az első komoly eredményünk.

Illiszné Kováts Ildikó

Tagtársunk jellegzetes kerámiafejű babáit sajnálattal nélkülözzük az utóbbi évek babakiállításain. Most örömmel gratulálunk bábcsoport vezetői sikeréhez!

A szerk.

A Plein Art Művészeti Fesztivál – amely 2000 óta minden tavasszal megrendezésre kerül – a Ráday Kultucca évadnyitó programja. Ebben az évben május 16–17-én várta az érdeklődőket, a téma Oroszország. Május 16-án 11 órától az Erlin Galéria (Ráday u. 49.) előtti színpadon Társaságunk tagja, Meny Tatyjana tartott bemutatót.

L.Zs.

MoJaHo – modell, játék, hobbi kiállítás és vásár volt a Magyar Vasúttörténeti Parkban április 25–26-án, ötödik alkalommal (Budapest, XIV. Tatai u.).

Bocsi Éva népi iparművész népviseletes babakészítő édesanyjával, Bocsi Józsefnével közös kiállítása április 2 – május 16 között állt fenn a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet Bóna Kovács Gábor Galériájában (Salgótarján, Kassai sor 2.)

Pál Anita reborn babáinak kiállítása május 22-től június 1-ig volt látható a Salgótarján mellett lévő Baglyasalján a Baglyasi Napok keretében, a helyi tagóvoda tornatermében, az ottani Baráti Kör szervezésében.

A **Viselettörténeti Babamúzeum** a budapesti Váci utcában Zorkóczy Éva életművét mutatta be három teremben – s amelynek megnyitását olyan örömmel jelentettük a múlt ősszel és amelynek ünnepélyes felavatási ünnepségét Társaságunk kezdeményezte s számos tagja vett azon részt – a közelmúltban végleg bezárta kapuit. A szerzetes és vitéz babák a

keszthelyi babamúzeumba kerültek, a népviseletesek pedig vissza szülőanyjukhoz, Zorkóczy Évához. Sajnálattal vesszük tudomásul, hogy ez az ígéretes vállalkozás ilyen hamar véget ért. Hogy nem sikerült szakszerű szervező munkával a tanuló ifjúság, a turisztika érdeklődésnek célpontjává tenni. Hogy ennyivel szegényebb lett a budapesti belváros kulturális kínálata.

Ha előre sejtjük, mi következik, még futottunk volna néhány kört érte. Sajnos, csak a befejezett tényről értesültünk.

Textilmúzeumi jóakaróink, Vajk Éva, Orosz Diána és további munkatársaik költözésünk során és kiállítási tárgyfogadásainkban, visszaadásainkban óriási segítséget nyújtottak, részben most is nyújtanak terjedelmesebb anyagaink tárolásában és a különböző színhelyeken megrendezett kiállítási tárgyak összegyűjtéséhez, szétosztásához helyszín és segítség rendelkezésre bocsátásában, ezt a kiállítások résztvevői és a magunk nevében is hálásan köszönjük, bajban ismerszik meg a jó barát!

Társaságunk Média kuratóriumi tagsága

A civil szervezetek rendszeresen felszólítást kapnak az Országos Rádió és Televízió Testülettől média kuratóriumi tagság sorsolásán való részvételre. Már többször jelentkeztünk, eredmény nélkül, idén is ez történt. Kiegészítő sorsolás keretében április 9-én Társaságunkat sorsolták be a Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumának e) kategóriájába a kulturális szervezetek közül, ahol az első kuratóriumi ülésen már alkalmunk volt részt venni Társaságunk képviseletében.

Gyászolunk

Szentiványi Tibor, Társaságunk alapítója és első kilenc évében elnöke, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság eszméjének kiötlője, ismertségének megalapozója, kezdeti sikereinek kivívója, Kiss Áron emlékének és tiszteletének gondozója, a Pro Ludo-díj alapítója és adományozója, jelentős logikai játék gyűjtemény létrehozója és hátrahagyója 2009. április 23-án, életének 78. évében befejezte pályafutását. Okleveles elektromérnök, a hazai számítástechnika egyik úttörője és emellett volt a hazai játékkultúra jeles alkotó személyisége. 1977-ben szerepet vállalt a Rubik Kocka nemzetközi megismertetésében, 1982-ben pedig fő szervezője volt az első Rubik Kocka világbajnokságnak. Ugyancsak 1982-ben, vezetésével jött létre a Logikai Játékosok Klubja, későbbi nevén a Felnőtt Játékosok Önképzőköre (MELEDA Klub) – amely találkozóhelye volt a játék szakembereinek és barátainak – mintegy bölcsője volt, lett az 1987-ben létrejött Kiss Áron Magyar Játék Társaságnak. Huszonharmadik évét betöltött Társaságunk örökre tisztelettel őrzi emlékét.

Schéner Mihály „festő, rajzoló, textilszobor- és bábkészítő, fazekas, asztalos esztergályos" sokoldalú művészi tevékenysége mellett meghatározó személyisége volt a hazai játékkultúrának. Témáit gyakran merítette a népművészetből, készített tárgyakat gyermekek számára, a régi vásári ajándékok mintájára, játékokat is. 1988-ban Békéscsabán két műemléképületben megalapította a Meseház elnevezésű játékmúzeumot, majd ismerőseivel alapítványt is létrehozott a gyermekkultúra segítésére. A Munkácsy-, Kossuth-, Klebelsberg Kuno díjas, a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével kitüntetett, több város díszpolgárává választott művészt március 28-án még ünnepelte jelenlegi lakhelye, a budapesti II. kerület a Klebelsberg Művelődési Központban bemutatott kiállítása alkalmából, május 11-én pedig – 86 évesen – eltávozott az élők sorából. Emlékét, szellemi hagyatékát Társaságunk is őrzi.

Lapzárta után érkezett a szomorú hír, hogy június 17.-én 66 éves korában elhunyt Domány Mária Tagtársunk, óvónő, két babakészítő, bábkészítés könyv szerzője – a harmadikat és egyben a legkomplexebb könyvet sajnos már nem fejezhette be. A győri és visegrádi babapályázatok és kiállítások rendszeres és kiváló résztvevője, a 2008. évi visegrádi babapályázat első díjasa – díjnyertes kompozíciójának képe meg is jelent a Magyar Iparművészetben. A szerbiai Zentáról rendszeresen eljött rendezvényeinkre. Utolsó műve, nagyszabású kompozíciója szerepel az idei visegrádi történelmi babakiállításon. Emlékét őrzik művei, Társaságunk is szeretettel őrzi.

Gratulálunk!

A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2009. január 22-én dr. Hiller István oktatási és kulturális miniszter Papp Kornélia szentendrei óvodapedagógust és Szalontai Juditot a Fővárosi Gyakorló Óvoda és Továbbképzési Intézmény igazgatóját – Társaságunk Tagjait – Brunszvik Teréz–Díjjal tüntette ki kiemelkedő óvodai pedagógiai munkájáért, Dr. Barsi Ernőt népzenei, Lovászné Juhász Rität – Társaságunk Tagját – tárgyalkotó népművészeti téren végzett kimagasló értékű tevékenységéért Csokonai Vitéz Mihály Alkotói díjban részesítette.

Dr. Barsi Ernő a népi gyermekjátékok gyűjtője és feldolgozója, népszerűsítője, Lovászné Juhász Rita a népviseletes és általában a történelmi viseletes babák alkotója

2009. március 15-én Dr. Barsi Ernő tanár, Társaságunk Kiss Áron díjával kitüntetett néprajzkutató *Győr Megyei Jogú Város Díszpolgára* kitüntető címet kapta több évtizedes példaértékű pedagógiai munkája, kutató, ismeretterjesztő és publikációs tevékenysége elismeréseképpen. Dr. Sándor Ildikó néprajzkutató, a Hagyományok Háza Folklór osztályának vezetője a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt kitüntetést kapta kimagasló színvonalú munkájáért az oktatási és kulturális minisztertől a Magyar Köztársaság Elnöke megbízásából.

A kitüntetetteknek további sikereket kívánunk a hazai játékkultúra érdekében is végzett munkájukhoz!!

A szerk.

Gratulálunk Horváth Ágota fazekasnak, népi iparművésznek, a Magyar Kultúra Lovagjának, Tagtársunknak, 50. születésnapja alkalmával rendezett kiállításához, amely Komlón a József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjteményben (Városház tér 1.) volt április 22-től május 11-ig, megnyitotta: Nick Ferenc a Magyar Kultúra Lovagja, a Falvak Kultúrájáért Alapítvány Kuratóriumi elnöke. Kerek születésnapos Tagtársunknak további sikeres művészi és szervező tevékenységet kívánunk az *Aprómarok* című gyermek kézműves program továbbvitelében is!

A Sóstói Múzeumfalu népi gyermekjátékai a Szatmári Múzeumban

A Múzeumok Őszi Fesztiválja 2008. októbernovemberi programsorozata részeként kiállítást rendeztünk a mátészalkai Szatmári Múzeumban „Népi gyermekjátékok a Sóstói Múzeumfalu anyagából" címmel. A kiállítást 2008. október 6. és november 16. között nézhették meg a látogatók, többnyire óvodások, kisdiákok, pedagógusok és nosztalgiázó felnőttek.

A Sóstói Múzeumfalu néprajzi gyűjteménye több mint 20.000 db néprajzi tárggyal rendelkezik, ebből 536 db a népi gyermekjáték. Gyűjtési területünk Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. A gyermekjátékok mindkét nagy csoportja, a játékszerek és játék eszközök is megtalálhatók a gyűjteményünkben.

A kiállításon a leánygyermekek játékai közül bemutattuk a babákat (szalma, csutka, csuhé, gyékény, tök, mákgubó, rongybaba), melyek a legkedveltebbek voltak, emellett a felnőtt lányok, asszonyok használati tárgyainak (gyűrű, nyaklánc, karkötő, ruhanemű) és a paraszti háztartás eszközeinek (mángorló, sulykoló, teknő, sütőlapát, gyúródeszka, guzsaly, stb.). kicsinyített másait.

A fiúgyermekek játékai közül kiállításra kerültek a gazdálkodás eszközeit (vályú, létra, gereblye, ásó, talicska, szekér, gémeskút, különböző állatfigurák, stb.) utánzó darabok, valamint a játékfegyverek (kard, pisztoly, vízipuska, krumplipuska, íj, nyílpuska, parittya, csúzli, buzogány, kés, stb.).

A fiúk-lányok legjellemzőbb közös játékait (toli, játékkocsi, különböző anyagokból készült állatfigurák, sárkány, paprikajancsi, pörgettyű, stb.) szintén láthatták az érdeklődők.

Nagy sikert arattak a látogatók körében a hangadó játékszerek, hangszerek (fahajduda, fa-, gomb-, dióbrugattyú, kereplő, csörgő, fűzfasíp, kóróhegedű, köcsögduda, dob, stb.) és a sport játékszerek (különféle labdák, füles kótya, babzsák, szánkó, korcsolya, bakszekér, gólyaláb, golyó, kocka, karika, stb.).

Mint a kiállított tárgyak is bizonyítják, a tradicionális paraszti társadalomba született gyermek a játék segítségével illeszkedett be az őt körülvevő társadalomba, a családi, falusi munka, szórakozási alkalmak révén. Elsajátí-

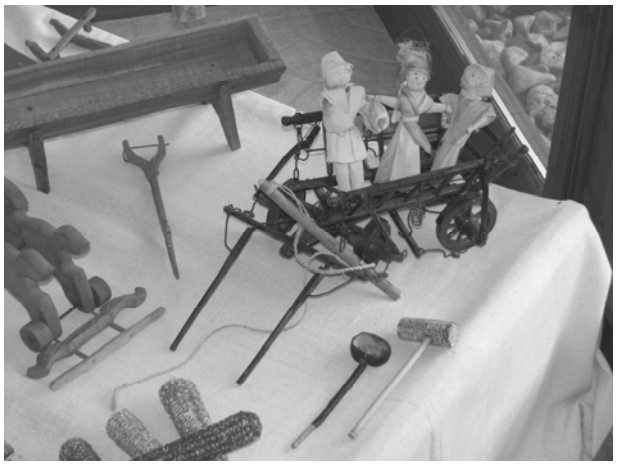

totta a társas érintkezés szabályait, belenevelődött a felnőttek világába. A népi gyermekjátékok a maguk tiszta egyszerűségében felbecsülhetetlen értéket jelentenek napjaink gyermeknevelésében is. A Múzeumfalu anyagából rendezett időszaki kiállítások sikeressége bizonyítja a népi gyermekjátékok iránti érdeklődést.

Sajnos a mai gyermekek közül már egyre kevesebben tudnak igazán játszani. A boltban vásárolt kész játékok megfosztják őket a tárgyalkotás örömétől, a sikerélménytől. A mi feladatunk, hogy megmutassuk a másfajta lehetőségeket művelődési házakban, múzeumokban, gyermekkönyvtárakban. Ennek érdekében a Múzeumfalu múzeumpedagógusai a kiállítás ideje alatt - Farkas Judit szervezésében - a Szatmári Múzeum udvarán múlt század eleji udvari és mezei játékokkal ismertették meg az óvodás és kisiskolás látogatókat.

A kiállítás záró programjaként a Mátészalkai Egyesített Óvodai Intézmények óvodapedagógusai számára előadás keretében bemutattam a Sóstói Múzeumfalu teljes gyermekjáték gyűjteményét, remélve, hogy a látottakat és hallottakat fel tudják használni az óvodai nevelőmunkájuk során.

Dr. Bodnár Zsuzsanna néprajzkutató

Baba és mackó kiállítás Csongrádon

Csongrádon a Tari László Múzeumban 2009. január 22-én, a Magyar Kultúra Napján nyílt meg „A bölcsőtől az iskolapadig" -- Baba, mackó és más gyermekjátékok című kiállítás, amely április 18-ig volt látogatható és előzőleg nagy sikerrel mutatkozott be Szentesen a Koszta József Múzeum ligeti épületében, ahol 2008 május 17-től október végéig volt látható. A tárlathoz rendszeres múzeumpedagógiai foglalkozások kapcsolódtak, és minden gyerek kipróbálhatta a játszószobát. A kiállítás anyaga a szentesi múzeum, a szegvári Antalné Remzső Gyöngyi Baba-mackó Gyűjtemény, valamint a szegvári Falumúzeum anyagából állt össze.

Egy gyermek mindennel tud játszani, ami a közelébe, keze ügyébe kerül: kaviccsal, homokkal, faágakkal, állatkölykökkel. Ugyanakkor valószínűleg már a legrégibb időktől kezdve készítettek számukra a felnőttek vagy gyártottak maguknak játékszereket a gyerekek. A kiállítás elejére a korai időkből, az őskorból és népvándorlás korából válogattunk néhány tárgytípust, azokból is nyilvánvalóan a kevésbé múlékony anyagból valók maradtak korunkra: az agyagból, csontból, kőből, fémből készültek. Eldönthetetlen az a kérdést, hogy pl. a csörgők, kicsinyített kocsik, állatszobrocskák vajon játékszereknek, kultikus vagy votív (azaz fogadalmi) tárgyaknak tekinthetők-e? Egy tárgy pl. a csörgő lehet gyerekjáték, hangkeltő eszköz, zeneszerszám, samanisztikus, kultikus eszköz, attól függően, hogy az adott közösség hogyan értékeli, hogyan használja azt. A miniatűr edények, agyagkorongok és golyók hasonló szerepet tölthettek be, mint mai, többnyire műanyagból készített utódaik.

Egykor a játékeszközök elkészítése maga is része volt a játékfolyamatnak, a 19. században azonban, amikor a bolti, készen kapható játékok mindjobban elterjedtek, a játékszerek csupán kellékei lettek a játéktevékenységnek.

Korunk változatos játékszerei közül a kiállításban az örök kedvenceket: a babákat és mackókat igyekeztünk bemutatni a 19. század végétől a 20. század közepéig, néhány esetben napjainkig. A tárlatot egyéb játékféleségekkel egészítettük ki: társas-, mechanikus-, építő- és konstrukciós játékokkal.

Az olcsó játékok tömeges termelése háziipari eszközökkel az osztrák és bajor Alpokban, valamint Türingiában indult meg. Nem gyermekkézbe szánták kezdetben a művészien kivitelezett, díszes öltözetű divatbábukat. Porcelánfejű, bőrtestű elegáns hölgybabák már a 18. században is készültek, de fénykoruk a 19. század. A fényezetlen porcelán

(biszkvit) fejű hölgybabák mellett a valódi gyermekes arányú és arcú babák az 1870-es években jelentek meg.

A 19. század nagy újítása a papírmasénak játékok, babafejek, babatestek céljaira való alkalmazása volt. Papírmaséból művészi és kommersz babafejek egyaránt készültek egészen a 20. század derekáig. A 19. század második felében Franciaországban, majd Türingiában viasz, mázas porcelán vagy mázatlan biszkvit porcelán fejű, festett, vagy üvegszemű, igazi hajú babákat gyártottak bőr, textil, fa, papírmasé vagy masszatesttel. A 19. század végétől terjedt el a kaucsukbaba, de csak az 1930-as években szorította ki a törékeny porcelánt. Népszerű lett a karakterbaba és a csecsemőbaba. A karakterbabák változatos arckifejezéssel jellemző gyermektulajdonságokat és gesztusokat jelenítenek meg. A kiállítás nagy utazóbőröndjében síró, nevető, durcáskodó, csodálkozó, álmoskás, vagy érdeklően figyelő babák mindenkit jókedvre derítenek.

A „Babakirakat" elnevezésű vitrinben az iparművészeti textilbabákat a Käthe Kruse tervezte baba és a torinoi Enrico Scavini feleségéről elnevezett Lenci baba képviseli. A legkorábbi különlegesség az 1905-ből származó, minden tagjában mozgatható porcelánfejű Armand Marseille baba. A 20 század közepétől a gumi és műanyag babák terjedtek el.

Kiállításunk a különböző gyártmányú, méretű és jellegű babák többségét életképekbe rendezve mutatja be, hiszen a babák világához hozzátarozik a miniatűr lakberendezési tárgyak sokasága is. Az időskála a 20. század elejétől a század második harmadáig terjed. A korabeli hálószobák és nappalik mellett kiemelkedik a babakonyha berendezése egy 1920-as éveket idéző tűzhely kicsinyített másával a hozzáillő számos használati tárgygyal.

A játékállatokkal minden korban szívesen játszottak a gyerekek. A textilből készült, kitömött, simogatható, szeretgethető állatok, elsősorban a mackók gyártása azonban csak a 19. század utolsó harmadában indult meg. A legkorábbi mackók feje és végtagjaik fából, testük kelméből készült. A német Margarete Steiff 1880-tól készített puha textilből, plüssből megformált kedves állatot. Az első egy elefánt volt, de legkedveltebb gyártmánya a macifigura lett. A mackó, mint gyerekjáték a 20. század elején jött divatba és népszerűsége azóta töretlen.

Kevéssé ismert tény manapság, hogy a szegedi Nívó KTSz az 1950-es évektől az 1980-as évekig nagy mennyiségben gyártott fagyapottal töltött, kemény, változó méretű – 10 cm-től a 60 cm-ig – olcsó és szép mackókat. Közülük kettő, bár túl van már az iskoláskoron, az iskolapadban látható. Az olcsó hazai gyártás tette lehetővé, hogy szinte minden gyereknek volt mackója és nemcsak a lányok játszottak vele. A kiállításon sokféle mackó látható. A legkorábbi mackók egyike, amelynek feje és végtagjai fából, teste kelméből készült, csakúgy jelen van, mint a Bertie maci és a Farnell-féle Micimackó.

A szentesi múzeum gyűjteményében található az a talpas bölcső, amelyben a hagyomány szerint a magyar „Sasfiók" -- Petőfi Zoltán -- is aludt.

„A bölcsőtől az iskolapadig" Baba mackó kiállítás Csongrád után 2009. május 6 – június 18. között a szegvári Falumúzeumban is látható.

Fári Irén

Reméljük, a hézagpótló kiállítás még tovább is folytatja vándorútját!. *A szerk.*

A hagyományos orosz népi bábu és baba

A bábu minden nép kultúrájában az adott kultúra egyfajta arcmása. Hordozza a nép legjellemzőbb vonásait, megmutatja, hogyan látja az ember saját magát. A pravoszláv Oroszországban a hagyományos bábuk a nem hivatalos kultúra részét képezték, és a pogány kultúra folytatói voltak. A bábukat a különböző népi szertartásokon használták a szertartástevékenység megszemélyesítőjeként (pl. farsang-bábu, ruszalka-bábu, az utolsó gabonakévéből készített bábu). Ezek a bábuk nem játék céljára készültek, a szertartás végeztével minden esetben megsemmisítették őket, amivel az élet mozgását jelképezték. Léteztek másféle bábuk is, amelyeket gyermekjátéknak készítettek. Ezek a legkülönbözőbb anyagokból – szalmából, fából, agyagból – készülhettek. A legkedvesebbek a rongybabák voltak. Ez a cikk a játékbabákkal foglalkozik, de megemlítendő, hogy egyes esetekben ezek is bekerülhettek a szertartásokba, mert a hagyományos orosz kultúrában a tárgyak státusza változhatott a profán és a szakrális között.

A textilbabák készülhettek varrott és nem varrott módon. A nem varrott baba, amelyet úgy készítettek, hogy az alkatrészeket cérnával egymáshoz kötözték, a legjobb talizmánnak számított, megvédte tulajdonosát a betegségektől, természeti csapásoktól és kellemetlenségektől. Ilyen babát helyeztek a kisgyerek bölcsőjébe, hogy vigyázza a gyermek álmát. Ilyen babát már az ötéves kislányok is tudtak készíteni. A varrott babák bonyolultabbak voltak, ruhát viseltek, sok tartozékuk volt, amelyek az emberi ruházatot másolták.

Oroszország nagy, és minden régiónak megvoltak a maguk babakészítési módszerei, ezek azonban sok tekintetben hasonlítottak egymásra. Az öltözék alapján könnyen fel lehetett ismerni, melyik régi melyik körzetében készült a baba. A babák többnyire nőt ábrázoltak, a férfi babák sokkal ritkábban voltak. A ruházat alapján meg lehetett állapítani, hogy férjezett vagy hajadon nőt ábrázol. Ugyanígy meg lehetett állapítani az illető korát is: a közép- és idős korú női babák tompa, sötét színekbe „öltöztek". Különbség volt az ünnepi és a mindennapi ruházat között. Az idősebb férfibabák okvetlenül „szakállat" viseltek.

Faluhelyt nem dobták ki a babákat, olykor száz darab is felhalmozódott egy-egy házban. A lányokat nagyon korán (9–13 éves korukban) férjhez adták, és minden lány magával vihette a férj házába a babáit, olykor egész ládára valót, sőt, olykor játszhatott is velük.

A falusi gyerekek sokféle játékot játszottak a babáikkal. Ilyen volt a „ismerkedős" (metyiscse), melyben a babák „korzóznak" és „ismerkednek"; a „regrutázó" (rekruti), amikor a babát „elviszik katonának", de legkedvesebb játék a sok babával játszott „lakodalmas" (szvagyba) volt. Ha a játék a házban folyt, az egyik asztalt vagy ablakpárkányt kinevezték a „vőlegény házának", a másik lett a „menyasszony háza". Voltak szülőket és vendégeket „alakító" babák. Az a baba, amely egyszer eljátszotta a menyasszony szerepét, többet nem „mehetett férjhez", már asszony fejrevalót viselt. A menyasszony a „hajadon" babák közül került ki. Minden babának volt kereszt-, apai és családi neve.

A gyerekjáték megismételte a valódi felnőtt lakodalom valamennyi fő elemét, úgy, ahogy a gyerekek számtalanszor megfigyelhették a faluban. A babákkal folytatott játékban egyaránt jelen volt a jelzésszerűség és a komolyság. A babalakodalomban fiúk is részt vettek. Volt úgy, hogy ehhez játéklovacskát és szekeret készítettek a menyasszony és a vőlegény számára. Ha a baba „a folyón túlra" ment férjhez – a folyót a vizesárok jelképezte –, akkor a fiúk csónakot faragtak az átkeléshez.

A baba fontos szerepet játszott a hagyományos orosz kultúrában. A gyerekek babás játékainak mágikus értelmet tulajdonítottak, a felnőttek soha nem állították le a játékot, és nem rombolták le a játéképítményeket. Azt tartották, hogy ha a gyerekek sokat babáznak, a házban jólét és bőség lesz. A kislányok babakészítő tudományából messzemenő következtetéseket vontak le arról, hogyan tudnak szőni, fonni, varrni, kötni. A szólás szerint „amilyen babát készítesz, olyan leszel magad is".

Oroszországban nagy az érdeklődés a hagyományos baba iránt. Számos, régi női mesterséggel foglalkozó klub jött létre, amelynek tagjai megismerkedhetnek a népi technológiák titkaival, és így maguk is folytatják a hagyományt.

Meny Tatyjana

Megjelent

Az oktatás közügy. Megjelent a VII. Nevelésügyi Kongresszus – 2008. augusztus 25–28. – zárókötete. A 840 oldalas kiadványra a Kongresszus regisztrált résztvevői – így Társaságunk is – jogosultak voltak, voltunk. Örömmel fedeztük fel, hogy sokoldalú részvételünknek többféle nyoma is van a kötetben. A Trencsényi László Tagtársunk által vezetett *4.2. Az oktatás és a munka világa, egész életen át tartó tanulás* szekcióban elhangzott *Élethosszig tartó játék* című referátumom az 586–589. oldalakon olvasható. Ebben Társaságunk történetét, célkitűzését, működését röviden bemutatva egyebek közt a gyermekek játékhoz való jogát is deklaráló 1989-ben New Yorkban az ENSZ Közgyűlése által elfogadott és 1991-ben a Magyar Országgyűlés által ratifikált és az ugyanazon évi LXIV. Törvénnyel kihirdetett a Gyermek jogairól szóló egyezményre hívtuk fel a figyelmet. A játékkal foglalkozó hazai intézmények közül a játékmúzeumokról emlékeztünk meg, hangsúlyozva Budapest székesfőváros máig sem megvalósult játékmúzeumának hiányát. Játékot nyújtunk gyermekeinknek mi felnőttek – emellett azonban tudnunk kell, hogy a számukra rendelkezésre álló, illetve a nekik felkínált anyagból a gyermekek maguk állítják össze saját kultúrájukat. A játék „királyi út" – a játék örömszerző voltára talán soha nem volt annyira szükség, mint ma, amikor a gyermekek és fiatalok sokszor olyan utakon keresik az örömöt, amelyek végén betegség és a személyiség károsodása áll, „a játék olyan drog, amelyet nem követ másnaposság".

Társaságunk javaslata játék tárgyú kerekasztal összehívására elfogadást nyert. A *Játék és nevelés* című beszélgetést Sándor Ildikó, a Hagyományok Háza osztályvezetője vezette és ő is foglalta össze ennek tanulságait a 761. oldalon. A beszélgetés résztvevői Bakonyi Anna, Bányai Sándor, Györgyi Erzsébet, Lakatos Margit, Pálfi Sándor, Páli Judit, Szalontai Judit, Villányi Györgyné voltak. Idézzük Sándor Ildikó ajánlásait:

„A játék szerepének fontosságának megítélésében szükség van a szülők – rajtuk keresztül a szélesebb közvélemény – szemléletének a formálására. A szemléletváltást döntéshozói szinten is el kell érni… A felsőoktatásban a pedagógusképzés minden szintjén, a szociális munkás, a közművelődési szakemberek képzésében a képzők képzésében a játékra vonatkozó gyakorlati és módszertani képzés nagyobb hangsúlyt kapjon. Működjön folyamatos szakmai fórum a játékról. Kerüljön sor a játék hosszabb távon átgondolt kutatására: időmérlegek készítése, a mai gyermekközösségek játékrepertoárjának tanulmányozása stb."

A kötet 802–803. oldalán Társaságunk tagjainak alkotásaiból összeállított kiállításunkat említik, Csézli Lukács ördöngős fahasábjait és – fényképen is bemutatva – Török Emőke *Babacsaládját.*

Reméljük, és azon leszünk, hogy a felvetett problémák, feladatok és lehetőségek ne merüljenek feledésbe, hanem felvetésük valóságos térnyerést hozzon a játék terén gyermekeink számára!

Györgyi Erzsébet

Elbeszélés, játék és szimuláció *a digitális médiában* címmel, a Kijárat Kiadó (2008) gondozásában jelent meg a Thomka Beáta (PTE) által szerkesztett *Narratívák* könyvsorozat legújabb, 7. kötete. A kortárs irodalomelmélet nagyjait felvonultató gyűjtemény ezúttal a digitális kultúra, az újmédia tanulmányok és a számítógépes játékok tudománya, azaz a *„ludológia"* területére kalauzolja olvasóit. A kötet szerkesztői: Fenyvesi Kristóf és Kiss Miklós. A PAB I. Nyelv- és Irodalomtudományok Szakbizottsága, Irodalomelméleti Munkabizottsága, Irodalomtörténeti Munkabizottsága *Az irodalomtudomány műhelyei* programjának keretében 2009. május 5-én 19 órától a Művészetek és Irodalom Háza Breuer Marcel teremében mutatta be a könyvet Thomka Beáta, a *Narratívák* sorozat szerkesztője és Fenyvesi Kristóf. A beszélgetést vezette: Müllner András, az ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézetének oktatója. A könyvbemutatóhoz kapcsolódóan

a Művészetek Háza udvarán, a Hild-udvaron a PTE Művészeti Kar Mediális Művészetek Intézete interaktív videóval foglalkozó hallgatói mutatták be munkáikat, melyek optikai szenzorokra (kamera, infravörös érzékelő) épülő, tehát a külvilág mozgására, színeire reagáló installációk. Cél volt, hogy egy, a benne résztvevők mozgásának megfelelően szerveződő tér alakuljon ki. Honlap: *www.pmh.hu*.

Régi pócsmegyeri gyermekjátékok: Balogh Jánosné Horváth Terézia néprajzkutató muzeológus közel öt évtizede gyűjtötte össze a helyi játékokat. A *Pócsmegyeri Kisbíró* című lap 2008. novemberi számában a „kiolvasók", 2009. januárban a leányok labdajátékai, márciusban gyermekmondókák – azok, amelyeket a felnőttek mondanak a karon ülő kicsiknek, majd, amelyeket a gyermekek egymásnak, akár csúfolódásul is – kerültek sorra. Várjuk a folytatást!

Rozi füzet nyári programokhoz.

A Pest Megyei Gyermek- és Ifjúsági Alapítvány adott ki egy módszertani füzetet a Börzsöny természeti, építészeti, néprajzi érdekességeiről, amelyben Rozi sok játékos ötlettel kalauzolja a gyerekeket, feladatokat ad, próbálja felkelteni kíváncsiságukat a további kutatásra, motivál kirándulásra; egyúttal a természet védelmére, környezetünk értékeire, a hagyományok ápolására is felhívja a figyelmet. A füzetet elsősorban iskolások számára ajánljuk, alkalmas foglalkozások vezetéséhez, ötletet ad táborszervezőknek, hasznos útitárs lehet családi kirándulásokon is. A füzet 250 Ft-os áron az Alapítvány irodájában (1052 Bp., Városház u. 7. I/154) és táborhelyein megvásárolható, rendelhető. További információ: 1/266–1051, e-mail: *iroda@pmgyia.hu*, honlap: *www.pmgyia.hu*.
Levélcím: 1364 Bp. Pf. 112. Táborainkat örömmel ajánlom különböző korosztály kézműves, játékos szabadidős programjaihoz is.

Bús Gabriella alapítványi titkár

Változó világ – változó játék címmel a Fővárosi Gyakorló Óvoda és Továbbképzési Intézmény kezdeményezésére fővárosi játékmentorok közreműködésével kutatás történt az együttműködő fővárosi óvodapedagógusok kérdőíves válaszai alapján a 2007/2008. évben.

Köszönjük Szalontai Judit intézményvezetőnek az eredmények rövid összefoglalását előadásban a Játékos hetek nyitó napján és az összefoglaló füzet rendelkezésre bocsátását. Erre jelen számunkban helyhiány miatt nem kerül sor, később visszatérünk rá.

Levélhullás

Elhunyt Domány Mária ny. óvónő, a Rozetta Kézműves Társaságunk lelkes, aktív tagja, az idei nemzetközi kézimunka-kiállítás nívódíjas textilszobrásza, báb és babakészítő. Az utóbbi tíz év alatt Zentának és kézműves társaságunk büszkeségére számos hazai és Magyarországi báb- és babakiállításon, versenypályázaton sikeresen szerepelt alkotásaival. Különösen szép eredményeket ért el a győri Zichy palotában rendezett (VIII–XII.) Nemzetközi Babakiállításokon, Visegrádon többször is kiemelt díjazásban részesült az Országos Történelmi Kosztümös Babapályázaton. A 2008-as Visegrádi Palotajátékok zsűrijének értékelése szerint: „Domány Mária: *Mátyás Király és udvartartása* című kompozíciója kiegyensúlyozott, méltóságot sugárzó alkotás." Óvónőként nagy tehetséggel és odaadással sok-sok bábot, bábozáshoz szükséges kelléket készített, később amikor megismertem már tanította is a bábkészítés fortélyait gyermekeknek, majd pár évvel ezelőtt társaságunk felnőtt tagjainak is tanította a textilbabakészítés fortélyait. Egyéni stílusban, textilszobrászattal készített, ismert mesefigurái, történelmileg korhű viseletben és kellékekkel ábrázolt emberalakjai mellett a szemlélő nem tudott szó nélkül elmenni. Az alkalmi kiállításokon szinte megelevenedtek babái. Számunkra sokat jelentett alkotó egyéniségedNem csak ötleteid megvalósítása érdekében kerestél fel, s kértél tanácsot tőlünk, hanem kitartó munkád eredményének örömét is megosztottad velünk. Igyekezeteddel, örökös tenniakarásoddal alkotásra ösztönöztél bennünket is! Marika! Oly hirtelen, búcsúszó nélkül mentél el közülünk! Még oly sok terved volt! Végző búcsút ezúttal nehéz szívvel veszek tőled a Rozetta Kézműves Társaság valamennyi tagja nevében:

Nagy Abonyi Ágnes, Zenta

Tagdíj

A társasági tagdíj évi 1000,– Ft, nyugdíjasoknak, diákoknak, munkanélkülieknek 500.– Ft, jogi személyeknek, közösségeknek 2000,– Ft. Tagtársaink a befizetett tagdíj fejében kapják a Forgót is! Alapszabályunk értelmében a tagdíj befizetése az első negyedévben esedékes. Csekket mindenkinek küldünk.

Tagdíjhátralékos tagjainkat kérjük, mielőbb pótolják elmaradásukat, különben nem áll módunkban a továbbiakban Forgót küldeni. Különösen kérjük a több éves elmaradások pótlását.

Ha OTP-fiókban adják fel, megtakarítják a postáról a bankba utalás költségét a Társaságnak.

Kérjük, aki teheti, túlfizetéssel járuljon hozzá a Társaság működési költségeihez, esetleg egy általa megválasztott céljához, amelyet módjában áll megszabni. Köszönjük az eddigi túlfizetéseket!

A tagdíjfizetést KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA tartja nyilván, információért, csekkért forduljanak hozzá bizalommal. Kérjük, mellőzzék a rózsaszín postautalvánnyal küldést, legyenek szívesek jelezni, ha csekkre van szükségük, küldjük!

Személyi jövedelemadó 1%-a

Köszönjük, ha idén (is) Társaságunknak ajánlották személyi jövedelemadójuk 1 %-át.

Felhívjuk a figyelmet elérhetőségeink változására e lap alján.

Tisztelt Szerzőink, elnézést érünk a nagy híranyag miatt terjedelmesebb írásaik későbbi megjelentetéséért.

Cím, elérhetőség

Kérjük Tagtársainkat, hogy küldjenek e-mailt aktuális e-mail címükről a Társaságnak: *gyorgyie36@t-online.hu*, hogy a jövőben ide küldhessük a *Forgót*. Köszönjük, aki már jelentkezett, jelen *Forgónk* részben már e-mailes címekre érkezik.

Kérjük Tagtársainkat, hogy esetleges címváltozásukat a Forgó eredményes kézbesítése érdekében szíveskedjenek személyesen, levelezőlapon, telefonon, faxon vagy e-mailben közölni.

Várjuk írásaikat, híreiket

A *Forgó* következő lapzárta **augusztus 15.**

Kérjük írásaikat, valamint a meghívókat, programértesítőket, tájékoztatásokat rendezvényekről, játékos eseményekről, lehetőleg jó előre, hogy minél több előzetes hírt olvashassanak a *Forgóban*. A beérkező híreket rövidesen elhelyezzük a

http://www.kamjt.hu

honlapon is. A *Forgóba* rövid írásokat várunk, a terjedelmesebb gazdagon illusztrált cikkeket honlapunkon tudjuk elhelyezni.

A Forgóba szánt írásaikat lemezen vagy e-mailhez csatolt fájlban, rich text (rtf) formátumban szíveskedjenek küldeni a *gyorgyie36@t-online.hu* címre.

Keressék fel honlapunkat, amelyen mindig friss összeállítást láthatnak aktuális eseményekről, kiállításokról, rendezvényekről és a múltbeliek adatait, anyagait is megtalálják. A honlapon megjelentetésre szánt híreket, cikkeket juttassák el a *kamjt@netcity.hu* címre is! Saját honlapjuk címét is ide küldjék, ha megjelentetnék!

Köszönet Támogatóinknak:

a Nemzeti Civil Alapprogramnak, az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak,
Óbuda–Békásmegyer Önkormányzatának, a Nemzeti Kulturális Alapnak,
a Művészeti és Szabadművelődési Alapítványnak,
a Fővárosi Önkormányzat Esélyegyenlőségi, Foglalkoztatáspolitikai és Kisebbségi Bizottságának,
DR. SOMI ILDIKÓ orr-fül-gége szakorvosnak, KISS LÁSZLÓNAK (Budapest) és az ALK-T Bt-nek (Sashalom).

***Forgó*, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.**
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.
Felelős kiadó: a Társaság soros elnöke; felelős szerkesztő: DR. GYÖRGYI ERZSÉBET.
Címünk**:** változás alatt, ideiglenesen dr. Györgyi Erzsébet, 1024 Bp. Buday László utca 7.
Ideiglenes e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*, honlap: ***http://www.kamjt.hu***.
További kapcsolattartás: dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*.
KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA, telefon: 1/246–0107, e-mail: *kamjt@netcity.hu, amsztraka@netcity.hu*.
Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.
Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk!